

Upravitelstvo: Ljubljana, Adamičeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddetek: Ljubljana, Bešen-
burgova ul. 3. — Tel. 3462, 3463.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 3455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Racuni pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

NARODNA ZUNJA MINISTRSTVA
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126,
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš-
je po tarifu.

Odgovornost premogovnih podjetij

Kakor je »Jutro« že poročalo, so bila po dolgotrajnih pogajanjih 9. t. m. definitivno razdeljena naročila državnih železnic za premog v proračunskem letu 1933-34. Trboveljska premogokopna družba pri tem ni dosegla kvote, ki jo je zahtevala, čeprav je v želji, da omogoči zaposlitev čim večjega števila slovenskih rudarjev, njena prizadevanja na vso moč podprla tudi parlamentarna delegacija iz dravske banovine. Vendar se je ravno po zaslugi naših poslancev, v prvi vrsti ministra dr. Kramerja posredilo doseči večjo udeležbo TPD pri naročilih, kakor jo je pod pritiskom uprave državnih premogovnikov prvotno določila železniška uprava. Železnice bodo v bodoče jemale pri TPD za skoro 6000 ton premoga več na mesec, kar znači v primeri z dosedanjim stanjem vsakega izločanja. Zato je upravičeno presenetilo ne le rudarje, marveč tudi širšo javnost, ko je takoj naslednji dan prišla vest, da bo TPD 15. aprila odgovorila zaposlitev nadaljnjih 500 rudarjem in rudniškim nameščenjem. Odpoved je družba tudi res izvršila.

Po doseženem, čeprav skromnem povešanju železniških naročil pri TPD takega ukrepa ni nihče pričakoval, zlasti ne z ozirom na okolnost, da je bilo v slovenskih premogovnikih že letos v januarju in februarju zaposlenih okrog tisoč rudarjev manj kakor lani ob istem času. Poljožar v naših revirjih je zaradi tega in pa zaradi omenjenega dela že sedaj obupen, najhujše redukcije ga bodo še bolj poostrele. Slovenski rudar je na ta način moral in še mora prevzemati na sebo pretežni del bremen, povzročanih po nazadovanju premogovne produkcije. Zaposlitev premogovnikov v dravski banovini pa postaja zaradi tega mnogo bolj socialno kakor gospodarsko vprašanje.

V letu 1929 so slovenski premogovniki proizvedli 2,3 milijona ton premoga, lani pa le še 1,3 milijona, tako da znaša padec celih 45 odstotkov. V ostalih delih države je v istem času nazadovale produkcija od 3 do 2,8 milijona ton, kar znači le padec za 16 odstotkov. Dve tretjini celotnega padca v produkciji premoga sta šli potemtakem na breme slovenskih premogovnikov. Brez dvoma je to nesorazmerje v prvi vrsti posledica dejstva, da so državne železnice na korist državnih rudnikov v Bosni občutno zmanjšale naročila pri privatnih rudnikih, kar je pred vsem zadelo rudnike v dravski banovini. Saj so ti še l. 1929-1930 krili 44 odstotkov železniške potrebe na premogu, lani pa le še 20 odstotkov. Sedaj pa novi razdelitvi 25 odstotkov. Proti tej politiki se naša javnost bori ne samo z ozirom na nujne socialne in gospodarske interese dravske banovine, marveč tudi s splošnega gospodarskega stališča, ki v dobi krize povzroča odstopanje od odklona nove investicije v enaki gospodarski panogi. Zato se morajo nadaljevati prizadevanja, da železnice povečajo naročila pri rudnikih v naši ožji domovini.

Vendar pa pri tem ne smemo pozabiti, pa pomenjajo železniška naročila le del problema naše premogovne produkcije in da ne zadene samo železniške uprave vsa odgovornost za krizo naših rudnikov in obupni položaj rudarjev v naših revirjih. Brez dvoma pade velik del krivde tudi na rudniška podjetja sama, pred vsem na TPD, ki predstavlja po svoji produkciji 90 odstotkov vsega premogovnega podjetništva v dravski banovini.

Vsako podjetje, ki pride v neugoden položaj, da izpusti večja naročila, bo že po lastni podjetniški iniciativi skušalo drugod najti primerno nadomestilo. Če pa vpoštevamo še socialne oziroma delavstva, tedaj mora tako prizadevanje postati dolžnost, zlasti za podjetje, od katerega je odvisna eksistenca tisočev delavskih rodbin. Kaj je v tem pogledu storila TPD? Podatki, koliko je v zadnjih letih prodala premoga raznim odjemalcem, nam sicer niso na razpolago, vendar nam nudijo dovolj zgornjo sliko tudi podatki za vse premogovnike v dravski banovini, ker se, kakor smo že omenili, do 90 odstotkov nanašajo na TPD.

L. 1932 so slovenski premogovniki oddali industriji v dravski banovini 282 tisoč 330 ton premoga, to je le za 16 odstotkov manj kakor l. 1931. Industriji izven Slovenije so oddali 182.410 ton, kar znači že nazadovanje za 21 odstotkov. Ako primerjamo v tem pogledu podatke za prva dva meseca tekočega leta in za prva dva meseca l. 1930, ko je že veljalo za naše premogovnike neugodno povišanje prevoznih tarif, dobimo še bolj porazno sliko. Oddaja premoga industriji v dravski banovini je v tem času padla za 10 odstotkov, ostali industriji pa celo za 36 odstotkov. To je pač dokaz, da slovenski rudniki niso nič uspešnega ukrenili, da bi našli pri drugih konsumentih, zlasti izven Slovenije, nadomestila za zmanjšana naročila železnic, marveč da so celo izgubili na terenu. Vse to velja v prvi vrsti za TPD. Pojav je tem manj uveljavljen, ker so zlasti

MACDONALDOV USPEH V AMERIKI

Sklicanje svetovne gospodarske konference — Začasna odgoditev plačila vojnih dolgov — Odhod Macdonalda iz Washingtona

Washington, 26. aprila. AA. Angleški dnevi washingtonskih razgovorov so se sredi končali s konferenco med Rooseveltom, Macdonaldom in Herriotom. Na konferenci so sklenili, da se skliče svetovna gospodarska konferenca za 12. junija v London. Pripravljalni odbor bo razposlal vabila ob koncu meseca in v začetku maja. Ameriški in angleški strokovnjaki so svoja dela malone že končali, francoski in ameriški pa so jih danes prav za prav še začeli. Francoski izvedenci predlagajo, naj bi se sklenil dogovor proti dumpingu med državami, ki se ravna po načelu gospodarskega »fair play«.

Britanski izvedenci se vrnejo domov po vsej verjetnosti že v petek, francoski pa v soboto. Roosevelt in Macdonald sta se sporazumela, da ne sme vprašanje doživ po nobenim pogojem spraviti v nevarnost uspeha svetovne gospodarske konference. Angleški delegati so priznali, da je ureditev vprašanja dolgov v današnjih razmerah nemogoča. Zdi se, da je Roosevelt dal zagotovilo, da bo skušal najti formulo za odgoditev 15. junija zapadlega obroka, ki bi jo kongres sprejel.

Omenje je vredno, da prihaja problem razorožitve in varnosti pri washingtonskih razgovorih vse bolj v ospredje. Macdonald je izjavil, da bi bil uspešen zaključek razorožitvene konference zelo važen pogoj tudi za vse gospodarske konference. Herriot pa je opozoril na nedavne izpremembe v Evropi in na nevarnosti, ki izvirajo iz njih. Predsednik Roosevelt je pokazal interes za to, da najde primerno formulo za varnost, ki bi bila v skladu z ameriškim javnim mnenjem. Tako bi n. pr. Zedinjene države pri represalijah proti morebitnim napadalcem ne prepovedale svojim državljanom trgovati z njimi, pač pa bi ne dovolile, da bi se smel zateči napadalec pod ameriško zastavo. Tako bi se dejansko pridružil mednarodnim ukrepom zoper napadalca, ne da bi mu napovedale vojno.

Dejstvo, da Zedinjene države niso včlane v Društvo narodov, je se razgovor nekoliko oteževalo. Roosevelt in Herriot pa sta skušala obiti to zapreko s tem, da naj bi se mednarodna obveznost proti napadnim državi vstavila v bodočo razorožitveno konvencijo ali pa naj bi se razširil Briand-Kelloggov pakt. Na drugi strani naj bi se organizacija mednarodnega nadzorstva nad oboroževanjem kolikor mogoče izpopolnila, tako da bi postala trajna ustanova in ne samo priloženost, kakor predlaga Macdonald v svojem načrtu.

O vseh teh problemih so se razgovarjali sredi v Belu hiši po večerji, ki sta ji prisostvovala Herriot in Macdonald. Potem se je vršila recepcija, kjer so se državni in izvedenci treh delegacij sestali s člani senatnega in poslanskega znanega odbora. Herriot je ob 23. zapustil Belo hišo in odšel k nekemu svojemu ameriškemu prijatelju, kjer se je razgovarjal z več uglednimi ameriškiimi osebnostmi.

Na recepciji na francoskem posaništvu je prišel Herriot v stik tudi z nemškim poslanikom dr. Luthrom. Listi pravijo, da na sestanku oba državnika nista samo izmenjala ugodnostnih fraz.

Sredi je bil izdan naslednji skupni komunikat:

V teku dneva je predsednik Roosevelt razpravljati s predsednikom angleške vlade Macdonaldom o vprašanju angleškega dolga Zedinjenim državam. Oba sta upoštevala dejanski položaj, pa tudi obveznosti, in sta menila, da sta našla podlago za lasneše razumevanje položaja obeh držav. Popolnoma napačno pa bi bilo misliti,

trboveljski rudniki najmoderneje opremljeni, tako da bi mogli uspešno konkurirati s slabše urejenimi premogovniki v drugih banovinah. Ne moremo se otežiti vtisa, da so temu neuspehu v prvi vrsti krive visoke cene, ki jih hočejo premogovniki držati še danes, ko za to že davno ni več pogojev. Če so lani naši premogovniki oddali industriji v sosedni savski banovini okrog 100.000 ton premoga, bi ga pri nižnjih cenah gotovo lahko oddali 150.000 ali celo 200.000 ton.

TPD si je zadnje mesece na vso moč prizadevala, da bi dosegla večje naročilo železnic, čeprav plačajo železnice premog po povprečnem ceni menda komaj 180 dinarjev za tono kosovna. To je dokaz, da podjetje pri tej ceni še ne dela z izgubo. Za ostale odjemalce na značajna na natovorni postaji 250 do 310 Din. Če bi družba za večje razdalje, n. pr. iz Trbovelj od Zastrebe, oddala franko Trbovelje premog po ceni, kakor ga oddaja železnici, bi brez dvoma lahko znatno povečala svojo oddajo in s tem vsaj delno nadomestila izmedek pri železniških dobavah, ob čem na omogočilo vsaj boren zaslužek večjemu številu rudarjev.

Od leta 1927 je TPD znižala cene premoga za okrog 12 odstotkov, le v izjemnih primerih za malenkost več. Delavske mezde je v istem razdobju reducira-

li, da gre že za podoben načrt ali kakršenkoli sporazum. Res je le, da so se proučile razne možnosti, kako naj se to vprašanje reši. Poudariti je treba, da je pri tej razpravi vladalo na obeh straneh prav prijateljsko razpoloženje. Po Macdonaldovem odhodu se bodo pogajanja lahko nadaljevala v Londonu in Washingtonu.

Washington, 26. aprila. s. Angleški in francoski strokovnjaki so imeli sredi dvurno konferenco, po kateri so poročali Roosevelt in Herriot. Kakor zatrjujejo, se Roosevelt strinja s tem, da naj bi se francoska varnost zagotovila na ta način, da bi se Amerika obvezala prijeti posvetovanja z ostalimi državami, ki so podpisale Kelloggovo pogodbo, če bi bila pogodba kršena.

Po večerji so imeli Herriot, Macdonald in Roosevelt večurni zaurpi razgovor. Herriot je dobil vtis, da je Roosevelt v splošnem sporazumen s Macdonaldovim načrtom, po katerem naj bi se Kelloggova pogodba dopolnila s točnejše določenimi jamstvi proti napadom. Z zelo merodajni strani zatrjujejo, da Roosevelt odkritosrčno išče sredstva, da bi mogel Ameriko vpelji v mednarodno prizadevanje za preprečitev agresivnih dejanj. Roosevelt želi ustvariti trajno mednarodno razorožitveno kontrolo, ki naj bi bila sestavni del predlagane razorožitvene pogodbe. Kontrola naj bi ne poslovala od prilike do prilike, temveč trajno, gibljivo in strokovnjaško ter preiskovala povsod tam, kjer bi zahtevale okoliščine. Rooseveltovo naziranje so sprejeli na francoski strani s splošnim zadovoljstvom.

Optimizem v Angliji

London, 26. aprila. AA. Predsednik angleške vlade Macdonald je danes odgovoril iz Washingtona in se je opolnoči vrnil v New York za povratek v Anglijo.

Poročevalci angleških listov so prepričani, da je Macdonaldov obisk rodil važne narave in da so se našla pota in sredstva za poglobitev in usmeritev angleško-ameriškega sodelovanja tako na gospodarskem kakor na političnem področju. Med poročevalci prevladuje naziranje, da bo mogoče govoriti o prvi olajšavi svetovne gospodarske stiske, če se podobno poročilo tudi razgovori med Zedinjenimi državami in Francijo ter drugimi državami.

»Times« pravi, da so pogajanja uspešna in da je mogoče že govoriti o bodočem angleško-ameriškem sodelovanju. Glede vrnutega vprašanja tudi ni izključen bodoči sporazum o srebru. List je mnenja, da bo mnogo odvisno od razprave v ameriškem parlamentu o Rooseveltovi »kontroliranici inflaciji. Roosevelt bo previdno in v veliko obzirnostno uporabljal izredne pravice, ki mu jih bo dal parlament.

»Morning Post« in drugi listi smatrajo, da se ameriško javno mnenje ne bo protivilo posvetovalnemu paktu kot logični posledici Kelloggovega pakta. Macdonald je prepričan Roosevelta, da je svetovni položaj tako resen in da je zlasti stanje v Evropi tako kritično, da je treba zavarovati mir pred vsemi drugimi stvarmi. Uspeh razorožitvene konference bo poenostavil in olajšal delo svetovne gospodarske konference.

Tudi Francozi zadovoljni

Washington, 26. aprila. AA. Herriot in francoski delegati kažejo zadovoljstvo med ugodnim potekom razgovorov z ameriškiimi delegati. Tako so izjavili, da je »prvi kontakt z njimi napravil namre izborni vtis«. Ker so se angleško-ameriški razgovori že končali, se pravo delo francoske delegacije zdaj šele začne.

Pariz, 26. aprila. s. Francoske vesti iz Washingtona so z vsako uro bolj optimistične. Valutna in trgovsko-politična vprašanja se polegoma umikajo v ozadje, dočim se razorožitvenemu problemu pripisuje najvažnejši pomen. Posebni poročevalci »Agence

la za 25 odstotkov, zakaj l. 1927 je znašala povprečna meža na kopača in posad ali šit 48 Din, danes pa znaša le 36 Din. Tudi cene za material, potreben pri produkciranju, zlasti za jamski les, so od takrat znatno padle. Ne smemo končno pozabiti, da je narasla tudi povprečna storitev delavca na posad, in sicer od 460 kg l. 1925 na 790 kg. Ako niti ne vpoštevamo izvršene racionalizacije in modernizacije rudnikov, nam še sami našeti podatki kažejo, da bi družba, ne da bi delala v izgubo, lahko v svojo večje konkurenčne zmognosti za južno in vzhodne pokrajine države znatno znižala cene. V tem nas potrjuje tudi primerjava s predvojnimi časom, ko rudniki TPD še niso bili tehnično tako dovršeni, kakor so sedaj. Tedaj je znašal povprečni izloček za prodajo premoga na rudniški postaji okrog 10 tona za tono, danes pa znaša skoro 200 Din.

Iz vsega navedenega sledi, da so tudi premogovna podjetja v veliki meri sodogovorna za strašno bedo v naših revirjih. To velja predvsem za TPD, ki je skoro monopolna reprezentantinja naše premogovne industrije in ki je v srednjem položaju, da je tudi v zadnjih letih kljub skrajni nerednosti poslovala s primernim dobičkom, medtem ko mora večina sličnih podjetij po svetu danes obravnavati brez vsakega dobička ali celo izgubo.

Economique et Financiere« piše med drugim, da bi bilo treba Macdonaldu razorožitveni načrt napraviti trdšen, da bi bil sprejemljiv za Francijo. Morda ga bo Roosevelt izpomenil tako, da bo ustrezal francoskim željam v taki obliki, da bo varnostna pogodba vsebovala obnovo-izvazno prot vseni sovražnikom Francije. Posobno poročevalca »Tempe« in »agence« »Radio« govorita po pravici o tem, da hoče Roosevelt zamenjati priljubljenost kontrole o razorožitvi z gibljivo in trajno. Na Roosevelta so pr tem vplivali dogodki na Daljnem vzhodu. Želja, da bi se Amerika udeležila zaščitnih ukrepov proti morebitnim napadom, pa bo zadela na težave, ker Amerika ni članica Društva narodov. Roosevelt bo beje našel formulo, s katero bo »Amerika« v primeru vojne z enostavno izjavo uknila svojo nevtralnost.

Stališče Kanade

Washington, 26. aprila. AA. Predsednik kanadske vlade Bennett je izjavil novinarjem, da ottawške pogodbe ne ogražajo posebnih trgovinskih pogodb med Kanado in Zedinjenimi državami. Kanadska vlada je pripravljena pogajati se o recipročnih trgovinskih pogodbah z vsemi državami.

Bennett je nadalje naglašal, da je Kanada velik proizvajalec srebra in da bo zato pozdravila vsak sporazum o povišanju vrednosti srebra.

Hugenberg in Hitler

Nemški nacionalci zahtevajo popolno enakopravnost z narodnimi socialisti — Numerus clausus za židovske dijake

Berlin, 26. aprila. g. Trajna napetost med narodnimi socialisti in nemškimi nacionalci, ki se je v zadnjem času kazala posebno v borbi za zasedbo in sestavo pruskih gospodarskih ministrstev in tudi sicer pri zasedbi številnih drugih mest, je dala sedaj že povod za neposredne osebne spore med voditelji. Razvoj bodočih notranjih političnih dogodkov je v veliki meri odvisen od tega, kako se bodo končali razgovori za ureditev teh nasprotstev. Oficielni nemško-nacionalni krogi izjavljajo, da do biva vodstvo stranke in tudi njeni postanci številne pritožbe, ki se bavijo s prestop, ki in netovarskih ravnanjem narodno-socialističnih zastopnikov nasproti nemško-nacionalnemu uradništvu, netilistvu itd. Ker je število pritožb ogromno, se na posamezne primere ne more odgovarjati. Zato naj javnost izve, da se vršijo med Hugenbergom kot zastopnikom nemških nacionalcev in državnim kancelarjem Hitlerjem ter pruskim ministrom predsednikom pogajanja, ki naj bi dala na polju politične prakse zagotovila, da bodo vsi člani nemško-nacionalnega pokreta enakopravni z narodnimi socialisti. Ta enakopravnost je bila vedno ena izmed glavnih podlag za vse skupne dogovore med obojema skupinama nacionalnega pokreta. Trenutna pogajanja za ureditev nasprotstev so seveda v neposredni zvezi z vprašanji, ki so se po-

Javila zaradi nove ureditve razmer v pruski vladi.

Vlada je imela sredi sejo, ki je trajala do polnoči in so na njej razpravljali o celi vrsti novih zakonskih načrtov. Posebno pozornost sta vzbudila dva zakona, ki se nanašata na žide. Prvi zakon, ki se imenuje »zakon o čiščenju na nemških visokih šolah«, je naperjen proti židovskim visokošolcem, za katere je uveden numerus clausus na vseh nemških univerzah in visokih šolah. Zakon določa, da mora biti število nemških židovskih visokošolcev v sorazmerju s celokupnim židovskim prebivalstvom v Nemčiji. Zakon določa poseben odstotek. Na nemških visokih šolah bodo smeli študirati v prvi vrsti le oni židovski dijaki, katerih očetje so bili v času svetovne vojne na nemški fronti. Sinovi židov, ki so se nastanili v Nemčiji po 1. julija 1914, se sploh ne bodo mogli vpisati na posamezne univerze. Drugi zakon se nanaša na židovske uradnike in nameščence pri deželnih upravah in stopi v veljavo 1. maja. Med drugim določa, da se odpustijo iz službe vsi židovski nameščenci. Nadalje vsebuje odredbe, da ima državni namestnik, ki je v Prusiji državni kancelar sam pravico, imenovati in odpustiti iz službe uradnike pri deželnih upravi, obenem pa pravico pomilostitve obsojenec.

Zunanjepolitična debata v čsl. parlamentu

Zahteva po nadaljevanju pr otirevizionistične politike — Obsodba hitlerjevskih nasilstev v Nemčiji

Praga, 26. aprila. g. V obeh zbornicah parlamenta se je pričela danes debata o včerajšnji izjavi zunanjega ministra dr. Beneša. Govori zastopnikov koalicijskih strank so izrekli tako, da mora Češko-slovaška tudi v bodoče nastopati proti vsem revizionističnim stremljenjem. Vsi govorniki so naglašali, da naj bi ostala Češko-slovaška tudi v bodoče braniteljica demokracije in morju fašizma, ki se vedno bolj širi. Agrarni senator Stodola je poročal o svojih vtisih iz Rima. Med drugim je izrazil naziranje, da je Mussolini mnogo prepmaten in preveč preudaren državnik, da bi se spuščal v vojne pustolovščine. Mussolini potrebuje najmanj še 8 do 10 let časa, da bo notranje zgradil fašistično državo. Socialno-demokratski

senator inž. Winter je označil razmere v Nemčiji za slabše kakor v katerikoli najbolj oddaljeni napol civilizirani državi. Izrazil je žrtvam političnega preganjanja v Nemčiji svoje sožalje in hvalil čin Francije, ki je kakor n. pr. v primeru Einsteina pred vsem svetom dokumentirala ogromno izsilje med demokracijo in protidemokracijo. To delo Francije nalaga tudi Češko-slovaški dolžnost, da dovoli gostoljubno streho onim, ki so pred političnim terorjem pribežali v republiko. Končno je omenil govornik kršitve obmejnih predpisov, ki so jih zakrivila vladni narodno-socialistični napadalniki oddelki na saško-češko-slovaški meji, in je zahteval naj oblasti čimprej izvedejo potrebne varnostne ukrepe.

Potres v Dodekanezu

Coș, 26. aprila. AA. Potres, ki je čviljal pred nekaj dnevi, je zahteval skupno 2,9 smrtnih žrtve. Okoli 600 ljudi je ranjenih.

Angora, 26. aprila. s. Med hudim viharjem so se danes v okrajih Dadya in Rešadyje nadaljevali potresni sunki. V pretekli noči je potres razdejal 140 hiš.

Zarota proti Stalinu

Pariz, 27. aprila. AA. »Journale« doznava iz Moskve, da so organi GPU odkrili senzacionalno zaroto proti Stalinu. Zaroto so zapleteni po večini sami mladi komunisti, skoraj sami sinovi vodilnih sovjetskih politikov. Voditelji zarotnikov je neki Niemčenko, sin bivšega predsednika ukrajinskih delavskih sindikatov. Ne ve se še, ali pridejo zarotniki pred izredno sodišče GPU ali pa pred vrhovno sodišče v Moskvi.

Ostavka estonske vlade

Reval, 26. aprila. s. Zaradi demisijske dveh ministrov ki pripadata narodnemu centru, je danes podala ostavko celotna vlada.

Razorožitvena pogajanja

Zeneva, 26. aprila. g. Zastopniki Male antante bodo v glavnem odboru razorožitvene konference predložili izpreminjvalne predloge glede angleškega razorožitvenega načrta. Štemi predlogi naj bi so angleški načrt prilagodili tudi potrebam malih držav. Mala antanta zahteva predvsem, naj bi se nova pogodba spravila v sklad z že veljavnimi mednarodnimi dogovori in s paktom Društva narodov.

Izprememba v avstrijski vladi

Dunaj, 26. aprila. s. Ker je bil sklenjena z inozemskimi upni ki Creditanstalta nova pogodba, ki je že parafirana, je v kratkem računati z odstopom predsednika Rothschilda. Za njegovega naslednika bo imenovan sedanji finančni minister dr. Weidenhoffer, ki bo zaradi tega že te dni izstopil iz vlade. Kdo bo njegov naslednik v finančnem resoru, še ni odločeno.

Zopet političen umor v Soliji

Sorija, 26. aprila. AA. Davi so v neki sofijski ulici ustrelili mibašovca Kotozeva. Policija je aretirala dva morilca, ki sta priznala, da sta dobila od »Orima« ukaz za umor Kotozeva.

Ali je revizija mej možna?

Iz ekspozicije ministra dr. Beneša v češkoslovaškem parlamentu — Jasno in odločno stališče Male antante

Objavili smo včeraj najvažnejše izjave iz ekspozicije ministra dr. Beneša. Ker je po paktu o Mali antanti treba smatrati, da govori vsak zunanji minister, kar se tiče zunanje politike, v imenu vseh treh držav, so te izjave tem bolj pomembne. Zato prinašamo danes po stenografskem zapisniku še ono poglavje, ki ga je v svojem ekspoziciji dr. Beneš posvetil vprašanju revizije mej. Rekel je:

V nazonih o reviziji meja vlada danes v Evropi silna zmešnjava. Obžalujem, da je zadnja pobuda za dogovor o direktoriju četvorice vzbudila v izvestnih krogih nade, ki v nobenem primeru ne bodo doživele izpolnitve. Na drugi strani pa moramo biti hvaležni Mussoliniu in Maciondu, da sta imela pogum in da sta to vprašanje tako odkrito razgrnila pred mednarodno javnostjo. Mi vsi smo sedaj prisiljeni javno odgovoriti na to pobudo, ker to zahtevajo naši parlament in javno mnenje naših držav. Ker je znano, da je ta pobuda merila na popolnoma konkretno primere revizije meja, t. i. na Poljsko v severni koridor in na Malo antanto v stvari njenih meja z Madžarsko, sem dolžan našemu parlamentu v tem vprašanju podati popolnoma odkrito pojasnilo.

(Nede predloga o reviziji meja v paktu direktorija četvorice je naše stališče naslednje:

1. Ne razumemo, kako bi mogel kdo samo trnetek verjeti, da bi katerakoli samostojna država dopustila skupini drugih držav, pa naj bi to bile tudi velesile, da s posredno ali neposredno sile svojega političnega ali pravnege vpliva razpolagajo s njenim ozemljem, tedaj z nečim, kar je vsaki državi pogoj in osnova njenega obstoja. Ustave skoraj vseh držav vsebuje posebna določila o odtujenju posameznih delov državnega ozemlja. Zgodovina dokazuje, da so zaradi odneve ozemlja vselej nastajale zelo krvave borbe, in ne dvomim, da bi tudi pri današnjem mednarodnem mišljenju in običajih petosti lahko prišlo do vojne. Razpravljajo v Ženevi s sirom Johnom Simonom o paktu za direktorij četvorice, sem naglašal, da se nobeni državi ne da vsiliti izpremenba meja. Če bi kdo kaj silnega hotel podvesti proti Češkoslovaški, bi si moral priti to ozemlje iskat sam s svojo vojsko. Mi pa bi gotovo znali uhraniti svoje meje. Na mirovni konferenci se je še dalo razpolagati z ozemljem, odkar je pa slednje v pravnoveljavi lasti te ali one države, je naravnost absurdno, ako si kdo hoče znova osvojiti pravo razpolaganje. To je naše načelno stališče in od tega ne popustimo nikomur ničesar.

2. Takisto ni mogoče razumeti, kako bi se dala stvoriti zveza držav za delitev drugih držav, pri čemer — ako sem prav posučen — bi bile izključene od posvetovanja one države, za katerih meje bi šlo. Ta ugotovitev se mora osebno globoko dobiti nepristranskega politika, kajti to bi bilo ne samo neupravičeno razpolaganje s tujimi posesti, marveč tudi do neba vpijoča pristranost, kar že v naprej odreja vsakomur pravico uporabljati pri drugih narodnih načela, ki jih pri sebi neče uveljaviti. Kako pa bi bilo potem mogoče zabraniti, da bi se ne stvorila še druga taka zveza, ki bi hotela taisto doseči glede meja ostalih držav, ter bi na ta način sejala spore in anarhijo po celim svetu?

3. Take in silne načrte za revizijo me-

je smatramo za premočno premišljene. Varmimo za primer Češkoslovaško. Popolnoma odkrito sem dejal angleškemu znanjuncu ministru: Za odepčetv katerega koli dela Češkoslovaške bi bilo treba posebne triptinske ustave večine. Aho bi nam kdo poizkusil vsiliti kaj podobnega, bi te večine nikoli ne dobili. Ali nam bodo pri takih okoliščinah neke velesile svetovale in nas menda celo silile naj izvedemo prevrat in proglasimo diktaturo? Morda nam bodo napovedale vojno? Taka nepremišljenost deluje za notranje prevrate enih držav, za nevresničljive nade drugih, za ojačanje zunanjih konfliktov ter za pripravo na vojno. To naj bi bilo delo za božji mir in red v Evropi?

4. Mi smo prepričani, da se po tej poti ne da delati za trajni mir. Vztrajamo pri svojih mejah, ker jih v današnjih okoliščinah smatramo za pravične, pravilne in za odgovarjajoče življenjskim interesom naše države. Vsaka najmanjša izpremenba bi ne odstranila nezadovoljstva in sporov, marveč bi jih samo prenesla na drugo stran in boj bi trajal dalje. Izsiševanje takih izpremenb vzbuja pri danem položaju samo še ostreje poudarjanje o neizpremenljivosti meja.

5. Zaključek iz teh navedb je popolnoma jasn: Meje bi se dale izpremeniti samo po neposrednem sporazumu med zainteresiranimi državami, morda v okviru člena 19. pakta o Društvu narodov. Noben zunanji pritisk ne more prineesti izpremenbe meja, ne da bi bilo treba poseči po orožju.

Proti tem dokazom se nagaja, da pri takih okoliščinah ni izhoda in da mora priti znova do krvavih vojn za posest ozemlja, kajti pakt Društva narodov v svojem čl. 19. ba je ne nudi dovolj možnosti za mirno revizijo meja. Temu odločno ugovarjam. Tvorci pakta o Društvu narodov so daleko globlje premislili vprašanje revizije pogodb in zlasti njih določb o mejah, nego današnji bojevniki revizionizma. Predvsem jim je bilo popolnoma jasno, da se revizija meja ne da nikomur vsiliti. Naj pride tak pritisk od koderkoli, vsaka država se ga bo branila z orožjem v roki. Zato so kot pogoj čl. 19. popolnoma pravilno določili pristavek dotične države na revizijo. Ako se hoče ta pogoj odpraviti z neko novo proceduro ali večinskim glasovanjem, se ta stvar čisto gotovo ne bo posrečila, kajti prizadete države bi raje zapustile Društvo narodov, nego da bi dopustile, da o njihovih stvareh suvereno odločajo drugi.

V čl. 19. je Društvo narodov mišljeno kot pomožni organ, kot velika moralna avtoriteta, ki ne bo niti eni niti drugi strani nasilno vsiljevala takega ali drugačnega nazora. Tvorci pakta o Društvu narodov so dobro vedeli, da se revizija mej, ako bi se kje pokazala, ne potreba, da izvesti izključno le po sporazumu vseh prizadetih držav.

Opozicija in niški tabor

Silna malodušnost in resigniranost v vseh punktaških krogih po vsej državi

Beograd, 26. aprila, v. Nedoljki zbor v Nišu tvori se vedno glavni predmet politične pozornosti. V Nišu je postala odnosa vsa ogromna sila, ki jo predstavlja JRKD; pokazalo se je, da so tudi v arškim delu našega naroda zmogovito premagani stari strankarski predsodki in da je narod pokazal enotno voljo, da hoče iti preko vseh v Srbiji nekoč tako ostrih partijskih dilerenc k pozitivnemu delu. Konec je sedaj tudi prevladala o nekaj jihk postojankah opozicije v Srbiji, s katerimi so agenti starih strank tako radi tolažili se prosekale prijatelje depodstarih partizanov. Moram vte zborovanja, pogled na nekatere množice, ki so se zbrale v znaku ene velike misli, je visoko dvignil razpoloženje v zborovalca so se razhajali v svoje domačije navdušeni in z novo krepko voljo za uspešno nadaljevanje velikega političnega dela, ki ga je započela JRKD.

Interesantno je opaziti razpoloženje v krogih tako zvane beograjske opozicije. Odkrito priznava, da je vse njene rešene narod enostavno pregazl. V bodoče bo imela srbijska opozicija še nekaj voditeljev, s pristavi pa se ne bo mogla mnogo pohvaliti. Tudi iz Zagreba in Ljubljane prihajajo vest kako se gotovi doslej neprimerni elementi pripravljajo za pot v Kanoso in pripravljajo predloge za kompromise. Če se primerja bedna vloga, ki jo je igral v svojem procesu vrhovni predstavniki separatizma v naši državi dr. Maček, z navdušenjem širokih množic naroda za idejo edinstva, se šele vidi, kako globoko je separatizem že utonil v preteklost.

Tudi iz slovenskega punktaškega tabora je bila že izpuščena v zadnjih dneh celajata miroljubnih goibov, ki prijazno migajo v svojih ključkih z objavnimi vejicami, ki niso prav nič več podobne punktaškim drevesom.

Sveoda državna in nacionalna politika ne odklona nobenega sodelavca in sprejema vsakega resno opokojenega grešnika, toda predsednik vlade je v Nišu med frenetičnim odobravanjem tisočev jasno in glasno pred vsem svetom ponovno pribil, da so čas mesečestjenja in licitiranja za vedno prenehali. Kdor sprejme delovni program rožima ter stranke, ki je nosilec tega režima, ta je tudi poklican, da sodeluje pri njegovem izvrševanju, kdor pa ga ne sprejme, se postavlja sam na stran.

Mogočen vtis v inozemstvu

Bukarešta, 26. aprila. AA. Današnji »Universul« posveča obširen članek niškemu shodu in poudarja, da so vsi govorniki naglašali odločnost jugoslovenskega naroda v obrambi državnega edinstva. Izjave delegatov iz raznih krajev, pravi članek, so na sijajen način ovrgle trditve revizionistov, da v jugoslovenskem narodu ni dovolj duhovnega edinstva. Niški shod je vnovič dokazal čvrstost nacionalne zavesti v Jugoslaviji.

Pariz, 26. aprila. AA. »Echo de Paris« posveča posebno pozornost govorima predsednika ministrskega sveta dr. Milana Srešića in predsednika glavnega odbora JRKD Nikole Uzunovića. Nato piše, da je na shodu vladal duh jugoslovenskega bratstva in edinstva ter popisuje navdušenje množice za osvoboditeljsko in unifikatorsko delo Nj. Vel. kralja Aleksandra. Članek se konča z besedami: Shodu je prisostvovalo nad 30 tisoč hrvatskih in slovenskih kmetov, ki so prišli iz oddaljenih banovin. Njihovo pobratinstvo s srbskimi kmeti je bilo zelo ganljivo. Shod je sijajen demanti zunanjiim neprivrjeteljem Jugoslavije, ki postavljajo svoje imperialistične zahteve z upanjem v razdor med Srbi in Hrvati.

»Ere Nouvelle« podrtuje, kako se je jugoslovenski kmetje vseh ver med seboj bratili. V tem vidi dokaz, da je kmetjskim množicam narodno edinstvo več kakor vse drugo. Na koncu poudarja, da je bila ta manifestacija za vladarja in edinstvo največja, kar jih je doslej videla Jugoslavija.

Journal des Debates opozarja zlasti na besede Uzunovića, da Jugoslavija nikomur ne preti, da pa se tudi nikogar ne boji. Predsednik vlade dr. Srešić, nadaljuje list, pa je obširno razložil politične razmere in dokazal, kako daleč že sega narodno izenačenje in gospodarski in socialni napredek po 6. januarju. Se letos bodo svobodne volitve občinskih zastopov in bo s tem lokalna avtonomija dobila novega razmah.

Plaz zasul tihotapce

Locarno, 26. aprila. AA. S ho-tapev je v italijanski občini Cucco založil plaz, ravno ko so hoteli prvič dez-pelaz Col de Torno (2.500 m visoko) v Švic. Reševalci so komaj odkopali 6 trupel izpod 12 m globokega snega. Reševalna dela se nadaljujejo.

Priprave za kongres JRKD

Beograd, 26. aprila, v. Danes je prisel v Beograd minister dr. Albert Kramer, ki je dopolnje posetil predsednika JRKD Nikolo Uzunovića ter s njim dalj časa konferiral. Za petek ob 10. dopoldne je sklicana v Narodni skupščini seja predsedništva JRKD, na katero bodo sklenjeni nadaljnji ukrepi za izvedbo organizacije stranke ter priprave za kongres JRKD.

Uredba o šolski izobrazbi

Beograd, 26. aprila, v. Ministriški svet je odobril na predlog ministra pravde uredbo o šolski izobrazbi, ki odgovarja delu po § 9. uradniškega zakona. Po tej uredbi odgovarja nepopolna srednješolska izobrazba delu kvalificiranih obrtnih mojstrov v kazenskih zavodih in drugih sličnih ustanovah. Popolna srednješolska izobrazba odgovarja delu v igralški stroki članov osrednjih državnih gledališč, ki so nosilci glavnih vlog v drami, operi in baletu ter se odlikujejo v repertoarju s priznanim umetniškim glasom. Nepopolna srednješolska izobrazba odgovarja delu igralcev, ostalih mojstrov in tehničnega osebja v narodnih gledaliških ter delo preparatorjev v muzejski stroki. Popolna šolska izobrazba odgovarja delu strokovnjakov v vojno-geografskem institutu in sicer v kartografiji, reprodukciji, fotografiji, gravuri, slikarstvu, litografiji in kam-notisku. V ministru za gradbe se smatrajo za pomočnike litografi, tiskarji, strojnik, mehaniki, monterji, knjigovezi, heliografi, elektroinstalaterji in stavbeniki starbne stroke, praktični tehnik, ki imajo spričevalo o položenu pomočniškem iz-pitu, predvidenem po § 287. obrtnega zakona, kakor da imajo nepopolno srednješolsko izobrazbo. Ti nameščenci so mo-rejo razporediti od X. do višete VIII. skupine.

Soferji s spričevalom o izvršenem sofer-skem izpitu in vlagateljce v državnih t-skarnah z najmanj dveletno prakso se smatrajo, kakor da imajo izobrazbo dveh razredov gimnazij ali njim enake šole ter morejo biti kot taki v državni službi namešteni v skupini zvanikov. Podrobnejše predpise o pogojih in priznanjih kvalifikacije po tej uredbi bodo izdal po-samezni resorni ministri.

Naraščanje rek

Beograd, 26. aprila, p. Do snoči je skoraj po vseh pokrajinah naše države deževal, ponekod pa tudi snežilo. V Gorskem kotaru so razsajali snežni viharji kakor sredi zime. V teku noči se je pričelo vedriti in v večini države je dež prenehal. Zaradi velikega deževja, ki je trajalo večje časa, so začele naraščati reke, zlasti Sava. Pričakuje se, da se bo vreme še bolj zboljšalo in da zato ne bo večjih poplav, čeprav Sava in Dunav še vedno naraščata. Temperatura se je nekoliko zboljšala, vendar pa je relativno precej nizka.

Kraljica na razstavi narodnih noš

Beograd, 26. aprila, p. Kraljica Marija je s svojo materjo rumunsko kraljico Marijo posetila v spremstvu dvorne suite bazar beograjskega ženskega društva, v katerem si je ogledala razstavljene ženske narod-ne noše.

Minister dr. Kramer zopet v Beogradu

Beograd, 26. aprila, p. Davi se je vrnil v Beograd minister dr. Albert Kramer. V Beograd je prisel tudi predsednik JRKD Nikola Uzunović.

Prihod španskih sportnikov v Beograd

Beograd, 26. aprila, p. Jugoslovenski nogometni savez je prejel obvestilo, da bo priselila državna reprezentanca Španije v Beograd dne 28. t. m. ob 7. zjutraj. Beograjski sportniki pripravljajo špancem sve-čan sprejem. Tekma bo na igrišču BSK v nedeljo 30. t. m.

Kongres jugoslovenskih agronomov

Beograd, 26. aprila, p. Dne 25. in 26. junija se bo vršil v Sarajevu kongres udru-ženja jugoslovenskih agronomov. Poleg drugega bodo na kongresu naslednji zani-mljivi referati: 1. Vprašanje razširjenja za-družništva v Jugoslaviji. 2. Sodelovanje agronomov v združništvu. 3. Kmetstvo. 4. Kreditno zadružništvo v Jugoslaviji. 5. Pro-duktorsko zadružništvo v Jugoslaviji (živin-orejstvo, mlekarstvo, sadjarjeva itd.). 6. Iz-popolnjevanje agronomске službe med naro-dom. 7. Sirjenje prosvete na deželi s po-močno dopisnih kmetijskih šol. Po kongre-su bodo agronomi priredili razne ekskurzi-je po državi.

Iz prometne službe

Beograd, 26. aprila, p. V 3. skupino I. stopnje je napredoval referent v promet-nem ministru dr. Fran Vondica. Napre-dovali so na področju železniške direkcije v Ljubljani v 8. skupino: za pristava Ti-homir Spasenović, za prometnega uradni-ka Venceslav Poljšak za administrativne-ga Vencelisa Josp Končan; v 9. skupino: za prometnega uradnika Ivan Avbelj, Sta-nislav Ahlin Rudolf Golobčič Josp Priso-vo in Albin Lakotnik, za tehničnega urad-nika Vinko Kolšek, za oficiale Marija Maj-cen, Leopold Legat, Josp Jerman in Ivan Koblica, za prometnika Stanislav Vojte, Marjan Medvešek, Stanko Perne, za bla-gajnika voznih listov in priljage Ana Pu-har, za vlakovođio Anton Zerjan za skla-dišnička Vilko Kokotnik in Vincenc Roz-man, za telegrafista Leopoldin Svetič, za pomožnega oficiale Jospa Leksander in Emil Sterniša, za pomožnega risarja Raško Prinčič, za pomožnega daktilografino Josipi-na Detel, za pomožnega nadzornika Alotzja Ankon, za nadzornika signalov Avgust Oblak.

Nezgodna jugoslovenskega parnika

Split, 26. aprila. Blizu Krapnja je na-sedel parnik »Vodice«, last »Jadranske Plovidbe«, na kamnit greben, ki je segal iz morskoga dna do 2 m pod morskoglo-bino. S parnika so takoj pozvali bližnje ladje na pomoč. Prvi je prišel na kraj ne-sreče parnik »Tomaseo«, ki se mu je po-srečilo spraviti nasledjo ladjo v plovnog-vodo, tako da je po kraji zamudi nemo-teno nadaljeval svojo cet in tudi potnikom ni bilo treba prestopiti na druge ladje.

Osem visokošolcev pred sodiščem

Štirje obtoženci obsojeni, med njimi trije pogojno, štirje pa oproščeni vsake krivde

Ljubljana, 26. aprila.

V razpravi dvorani št. 79 je bil davi ne-obtoženi navrat visokošolcev. Veliki senat je namreč razpravljal o obtožnici proti osem visokošolcem, dijakom juridične fa-kultete Aleksandrove univerze, ki so bili obdolženi, da so se pregrešili soper člen 3. zakona o javni varnosti in reda v državi s tem, da so na poslopju univerze razobe-sili 3 slovenske, eno seleno in eno črno zastavo, prilipili dva lepaka s napisoma »živele svoboda« in »živele federacija« in ramnoličili in pripravili protirešimske in protidržavne letake. Razprava je trajala nepretrgoma do 16.15.

Velikomu senatu je predsedoval s. a. s. Adolf Hudnik, člani senata pa so bili gg.: Mladič, Kralj, Javoršek in Verbič. Obto-žnico je zastopal namestnik državnega to-žila dr. Lucovnik. Obtoženci so bili ras-vrščeni na dveh klopeh. V prvi vrsti so se sedeli Anton Pukišč in Galovica pri Ptaju, Silvo Knapleč in Sv. Jakobu pri Mariboru, Franc Planinc in Tolstoga vrha in Franc Zupan iz Kanfanara v Istri, v drugi klopi pa Milan Finc iz Cerknice, Jože Čenčič iz Ljubljane, Alojzij Vrhovec s Proseka in Anton Strašek iz Sv. Lovrenca na Drav-skem polju.

Obtožnica

Po obtožnici je ljubljanska policija ugo-tovila, da obstoja na univerzi skupina aka-demikov, ki ob vsaki priliki prireja proti-rešimske in protidržavne demonstracije in razširja po mestu in na delih protirešim-ske in protidržavne letake. Ker so se po vedno skrivali na univerzi, kjer so tudi razmnoževali letake, jim policija ni mogla priti na sled, ker nima dostopa v notra-njnost univerze.

V noči na 24. februar so bile na univerzi razobešene v obtožnici navedene zastave in lepaki. Policijska stražnika Ivan Smolnikar in Franc Pišot, ki sta vršila službo pred univerzo, sta telefonično pozvala po-moč, naka je bila univerza od policije obkoljena. Opoldne so policijski organi sporazumno s rektoratom univerze spreiskali univerzitetno poslopje. V zaklenjeni sobi kriminalističnega seminarja v II. nadstropju so izsledili Pukišča, Knapleča in Planinca, ki so jih aretirali in odveli na policijo. Tam so pred preiskovalnim sod-nikom priznali, da so razobešili zastave in napise na pobudo Franca Zupana, ki si je izmislil ves načrt, dal potrebna navodila in denar ter eno slovensko zastavo. Po daljšem tajeju je Zupan prisnil, vsi pa so se izgovarjali, da je šla akcija proti komu-nističnim akademikom in ne proti državi ter da celo njeni ministri zahtevalo federa-tivno ureditev države.

V isti noči so se pojavili v Ljubljani pod-tivolskim gradom, v Kriševniški in Lin-hartovi ulici številni letaki z napisom »Slovenskemu narodu« in podpisom Slo-venska akademska mladina, enaki letaki 26. februarja v Mali vasli, na Ježici in v Stožicah, v noči 26. februarja v Oplotnici, v noči 28. februarja pa v Domžalah.

Policija je zbirala dokaze. Prvo sled je dal Strašek, ki je priznal, da je 23. febru-erja po kosilu prejel od Knapleča in Puki-šča v Akademskem domu aktorko, naba-sano z nekimi papirji s prošnjo, da naj aktorko nese na Knaplečovo stanovanje. Ko je prišel Strašek domov, je aktorko odprl in našel 200 letakov. Enega je preli-tal, ostale pa je spravil v svoj kovček. V Akademskem domu je nato popoldne Puk-šič njemu, Knapleču in Planincu razvil na-črt glede trošenja letakov. Ko je Strašek zvedel za aretacijo svojih tovarišev, je na-prej letake skrili, pozneje pa jih je zakral v peči. S tem priznanjem je bila pokazana policijski smer, kje je iskati izvor inkrimin-ranih letakov.

Zasliševanje obtožencev

Ob 9. se je pričelo zasliševanje Antona Pukišča, ki je priznal udeležbo pri razobe-šnju zastav. Naglašal pa je, da je bila ak-cija namenjena v protest proti komuni-stu. Zelena zastava naj bi pomenila znak upanja in življenja, črna pa znak smrti komunistom. Za nakup platna in barve je dal Zupan 100 Din.

Predsednik: Kaj ste delali toliko časa v polistružu?

Pukišč: Kvartali smo, opolnoči pa smo izobesili zastave.

Pri nadaljnjem zaslišanju je obtoženec zanikal, da bi vedel za vsebino letakov zvedel je zanje šele iz obtožnice.

Predsednik Knapleču: Kaj imate pove-dati?

Knapleč: Priznam delne prvi del obto-žnice.

Obtoženec je nato kratko pojasnjeval, kako se je dogovoril s Pukiščem glede izo-bešanja zastav.

Predsednik: Pri preiskavi ste se drugo-če zagovarjali in ste zapisnik tudi podpisali?

Knapleč: Zapisnik sem podpisal, kakor so mi ga predložili, ne da bi mi ga predi-tali za vsebino letakov sem izvedel šele sedaj iz obtožnice.

Predsednik: Ali ste soglašali z vsebino lepakov na univerzi?

Knapleč: Soglašal, ker sem menil, da so proti komunistom.

Tudi obtoženec Planinc je priznal sode-lovanje pri izobešanju zastav. S soboj v podstrešje so prinesli nekaj jestvin in slo-vensko zastavo.

Predsednik: Kdo vas je nazoval?

Planinc: Pukišč v Ljudskem domu, Mi-sliš sem, da bo v sredi jugoslovenska, ob straneh pa slovenski zastavi.

Obtoženi Zupan se je zagovarjal, da je bila akcija naperjena proti komunistom, ki so izrabljali razne akcije akademikov v svoje namene. Dejansko ni sodeloval pri izobešanju zastav.

Predsednik: Zakaj ste osnovali akcijo glede zastav?

Zupan: Pukišč je prišel k meni s komu-nističnimi letaki, ki jih je našel v Akade-mskem domu. Ko sva jih prebrala, naju je vsebina tako razkačila, da sva sklenila, da bova nekaj proti temu ukrenila. Puki-šču sem dal navodila, naj na kupoli univer-ze obesi jugoslovensko, pod njo pa črno zastavo kot simbol smrti komunistom, ze-lena zastava pa naj bi pomenila življenje, brstenje in delo. Dal sem mu tudi 100 Din za blazo in barve.

Milan Finc se je zagovarjal, da za ak-cijo na univerzi sploh ni vedel, tudi ne za letake. Izjavil je: »Sem predsednik juridičnega društva in sem skrbel za skripta.«

Obtoženi Čenčič je zatrjeval, da mu o izobešanju zastav ni bilo ničesar znanega.

Kot blagajnik juridičnega društva je imel referat za skripta, ni pa nikdar videl, da bi se v društvu tiskali na stroju kaki le-taki, marveč samo skripta. Prvič je videl letake na policiji.

Predsednik: Kako ste prišli zraven?

Čenčič: Usodna pomota. Na policiji sem dobil dve vprašanji, nič drugega.

Vrhovec je izjavil, da sploh ne ve, zakaj so ga aretirali. Strašek je izpovedal tako, kakor je v policijskih zapisnikih. Zasliševa-nje obtožencev je bilo s tem zaključeno.

Priče

Kot priča je bila nato zaslišana hčiinka Akademskega doma Marija Vidraja, ki je našla za Akademskim domom savite leta-ke. Bistvena ne ve ničesar. Priča stranki Ivan Smolnikar je opazil na univerzi platnena lepaka in je obvestil policijo. Stražnik Metod Razpotnik je povedal, da je nekaj dni pozneje v tivolskem parku opa-sil velik ožen in je mislil, da gori grad. Ko je prihitel tja, je videl, da je le bengal-licen ogenj, našel pa je nekaj letakov in je prijel 6 študentov, ki so tam bili.

Predsednik je nato razglasil konec ras-prave. Po govorih državnega tožila in branilcev, ki so trajali do 13.30 se je senat umaknil v posvetovalnico in ob 16.10 raz-glasil naslednjo sodbo:

Sodba

Anton Pukišč, Silvo Knapleč, Franc Pla-ninc in Franc Zupan so krivi, da so izobe-sili zastave, Zupan pa, da jih je k temu nazoval. Oproste se pa krivda, da ne razmnoževati letake in jih razširjali po me-stu in delih. Pukišč, Knapleč in Planinc so obsojeni na 3 mesece strogega zapor-a, Zupan na 2 leta, Zupan na 4 mesece stroga zapor. Vsem se vrste preiskovalni zapor, ostali obtoženci pa so oproste vsake krivde.

Vsi obsojeni so kazni sprejeli. Zupan, ki bi moral kasneje nastopiti takoj, je zaprosil za odlog nastopa kazni zaradi bolezni, po-laganja izpita in uvelitve gospodarskih prilik. Ker se državni tožilec ali protivil, je sodišče njegovi prošnji ugodilo in mu nastop kazni odgodilo za 3 mesece.

V obrambo legalnih obrtnikov

Na nedavni članek g. obč. svetnika Ro-beka, nam pošilja mestno načelstvo na-slednje pojasnilo:

Mestno načelstvo doslej še ni prejelo no-benih konkretnih pritožb, iz katerih bi bi-lo razvidno, da so med poklicnimi gasilci ljudje, ki šušmarijo v obrti in odjemajo s tem šušmarstvom kruh ljubljanskim obrtnikom. Na prvo splošno prijavo pa je mestno načelstvo v izogib in preprenje šušmarstva izdalo strogo službeno odred-bo, v kateri je opozorilo vse podrejene gasilce na službeni pravilnik in na strožjo prepovedalo wako obrtno šušmarstvo de-lo. V primeru prestopka bo mestno načel-stvo postopalo z vsjo strogostjo proti vsa-kemu prestopniku.

Ostali očitki obrtnega šušmarstva za de-lo, katerega izvršujejo poklicni gasilci v svoji službeni dolžnosti, so pa neupravi-čeni, ker je dolžnost mestne uprave, da svoje uslužbence koristno zaposli. V smi-slu § 3. organizatoričnega štatuta gasilcev se uporabljajo gasilci, v kolikor to dopu-šča gasilska in reševalna služba, za razna profesionalna dela, in to izključno za upravo MOL. — Gasilske oblike kakor tudi čevlji se izdelujejo z lastnimi pro-fesionalisti, ki so istočasno gasilci. Dobava čevljev pa se javno razpiše in odda od-govarjajočemu ponudniku med ljubljanskimi obrtniki. Da je izdelek v lastni režiiji ce-nejši, o tem ni treba posebej razpravljati, ne glede na že navedeno dejstvo, da se s tem dekom zaposlojo lastni nameščenci. Sliče no je tudi s komisijskimi voznjaki. Ose-bni avtomobil za prevoz gasilcev se upora-blja tudi za komisijske vožnje in bi bilo zato najmanjše privatnih avtomobilov v času, ko je ta voz nezaposlen, pač neeko-nomično in mnogo dražje.

Pretep na shodu francoske patriotske mladine

Pariz, 26. aprila. Snoči je vdrtlo okoli 250 socialistov in komunistov na zborova-nje patriotske mladine, pri čemer je prišlo do hudega spopada. V pretepu je bilo ra-njenih okoli 50 oseb, med njimi več huda.

Tragična afeta v madžarskem plemstvu

Dunaj, 26. aprila. AA. Znani paleontolog, madžarski baron Nopcsa, je ustrelil svo-jeja tajnika Albanca Dodo, ki je stavalov pri njem, in nato se sebe. Vzrok samomo-ra ni znan. Pokojnikov stric je navadno spremljal avstrijsko cesarico Elizabeto na njenih potovanjih kot potni maršal.

Banovinski in občinski avtomobil ne plačujejo takse za pregled

Naši kraji in ljudje

Skrivnostni umor v dolenski vasi

Žrtve nočnega zločina je Amalija Malijeva, hči trgovca Anžlovarja pri Sv. Roku pri St. Vidu na Dolenskem. Dva zločina sta se splazila na podstrešje in nato v spalnico, kjer je prvi prerezal Amaliji vrat, dočim je njen mož Andrej Mali pobegnil pred drugim zločincem. Razbojnika nista odnesla denarja. Razvija se vsestranska preiskava.

St. Vid, 26. aprila. Ze večerni turek je prinesel v naš mirni St. Vid strah in razburjenje: ob 4. zjutraj je zaprtulat petelin sredi vasi, mogočno je zagorela šupa na dvorišču znanega trgovca Frana Krašovca. Ogenj je bil morda podtaknjen, nevaren pa tem bolj, ker so nekatera poslopja v neposredni bližini krita s slamo in je zatorej obstojala silna nevarnost za vso vas. Brizgalna ni takoj delovala, vendar so gasilci z največjo vneto ostalih vaščanov preprečili razširjenje ognja in po požar po treh urah popolnoma zadušili.

Ali se vse silneje razburjenje je prineslo v naše kraje današnje jutro. Prav zarana je bliskovito šla po dolini in dalje v Ljubljano grozna novica, da je soproga posestnika in trgovca Andreja Malija pri bližnjem Sv. Roku ponoči postala žrtev dveh razbojnikov, ki sta ji prerezala vrat.

Ime Andreja Malija je naši javnosti v spominu iz nedavnega senzacionalnega procesa proti Jožetu Lombarju. Bil je ena glavnih prič. Mladi posestnik in trgovec z živino, doma iz Križi pri Golniku, se je pred dobrim letom priženil v Anžlovarjevo, po domače Smirerjevo družino pri Sv. Roku. To je malo naselje ob cesti proti Stični, broječe ledeva sedem hiš. Smirerjevi imajo hišo ob cesti nasproti cerkvi Sv. Roka, v pritličju je mala trgovina z mešanim blagom, ter stanovanje očeta in matere. V zgornji večji sobi sta prebivala zot Andrej Mali in njegova žena Amalija, v manjši sobi pa njena desetletna nečakinja Anica. Mirno, kakor vselej, so se tudi sinoči vsi podali k počitku.

Krvavo jutro

Devil nekaj pred 4. uro pa je ves zasopljivi prihitel na orožniško postajo v St. Vid hlapec Rovnšek, uslužben pri Anžlovarjevem sosedu gostilničarju Ignacu Pevecu, in je alarmiral orožnike s klicanjem: »Malijeva so umorili!«

Nemudoma se je k Sv. Roku podala patrola vseh štirih orožnikov pod vodstvom komandirja-narednika Tehovnika. Ko so stopili v zgornjo sobo, se jim je nudil grozen, pretresljiv prizor: na postelji je s prezezanim vratom ležala Amalija, vsa okrvavljena. Starša sta ob postelji ihtela vsa potrtja, mož Andrej Mali je bil napolj opravljen in še ves razburjen, enako je mala nečakinja še kar drgetala zaradi prostane groze. Narednik Tehovnik je po prvem ogledu takoj izdal potrebne ukrepe, med drugim je poslal orožnika v Ljubljano, da obvesti policijsko upravo, obenem pa so bile o zločinu obveščene vsa varnostna oblastva na Dolenskem.

Izpoved Andreja Malija

Andrej Mali je o razbojniškem napadu izpovedal v bistvu takole: »Okrog treh zjutraj je bilo, ko je mene in ženo prebudilo kričanje nečakinje, da so ravbarji v hiši. Hitela sva z ženo ven v sobo, kjer je nečakinja spala. Ta spalnica leži nasproti najini. Na vratih pa sva našla na dva moška, ki jih jaz v temi nisem mogel prepoznati. Prvi je z nožem navahnil na mojo ženo, drugi pa je mež nastavlil revolver na prsi. Revolver sem odbil, odskočil in se skril za bližnji podstrešni vrati. Ko sem čez čas prišel iz skrivališča v sobo, mi je žena, ki je imela smrtno rano, še rekla na postelji: Andrej, daj mi brisačo!«

Obrnil sem se k stopnicam in napravil nekaj korakov, ko sem že srečal tasta, ki je prišel pogledat... Razbojnika sta bila izginila po stopnicah in skozi glavna vrata na prosto.

»Razsekali te bom!«

Mala, devetletna Anica Horvatova, hči umorjenke sestre, ki je poročena v Zagradcu, pa je povedala, kako se je razbojnik zglasil najprej v njeni sobi. Prebudi jo je in jo nagovoril: bil je majhen, širok, dolgih las, v raztrganem sukniču s privihanim ovratnikom. Svetil je okrog z žepno svetilko in se ji je zdelo, da ima lase kakor da so iz prediva. Poklical jo je: »Puncle! Vprašala ga je: »Kaj pa je?« Pa je zahteval od nje: »Kje pa ima oče denar?« Govoril je prav po kmečkih in se sklonil pred njeno posteljo. Odgovorila mu je: »Ne vem. V strahu je zaklicala: »Teta Malika, Andrej, pomagajte, ravbarji so!« Takrat pa ji je morilec pokazal dolg mesarski nož in ji zagrozil, da jo razreže na drobne kosce, če takoj ne umolkne. Otok je bil ves preplašen in se je pokrtil čez glavo. Ko pa je dekletce slišalo, da je šel možki iz sobe, je v temi tudi samo vstalo, nalahko odprlo vrata in steklo po stopnicah doli k stari materi in staremu očetu.

Ostale priče usodne noči

Stara Anžlovarjeva sta se med tem na kričanje nečakinje že zbudila. Dekletce pa je bilo tako prestrašeno, da ni ničesar videlo kar se je dogajalo pred spalnico njene tete, kjer se je po izjavi Andreja Malija izvršil umor. Otok je bil ves zbežan in prestrašen ter se je še danes ves dan jokati. Popoldne je prišel oče male Anice in jo odvedel s seboj v Zagradec.

Mati umorjenke ni ničesar slišala dokler ni prišla k njej mala Anica, ki je hitela praviti: »Malika je mrtva, Maliko so umorili!« Mati pa je mislila, da se Anici sanja in jo je tolažila. Vendar je šel stari Anžlovar v prvo nadstropje pogledat, kaj je na stvari. Na stopnicah je srečal zeta Andreja, ki mu je potrdil strašno resnico. Nesrečni oče se je mogel na žalost takoj nato sam prepričati, da je dekletce preživelo dogodek, poln groze.

Kakor izpoveduje sosed gostilničar Ignacij Pevec, je zgodaj zjutraj slišal avto, ki se je sumljivo kretal tam okrog. Njegova spalnica leži tako, da posveti v sobo vsak avto, ki vozi ponoči tam mimo v smeri proti Ljubljani. Otok tri četrti na tri je posvetila v njegovo sobo luč nekega avtomobila. Svetilo je četrta uro, kakor je avto polagoma vozil mimo njegove hiše.

Preiskava in obdukcija

Sodnik Jože Rus iz Višnje gore je že v jutranjih urah prisel v St. Vid in vodi s pomočjo orožnikov točno preiskavo. Prav tako je prisel iz Ljubljane policijski uradnik, ki je napravil potrebne fotografije in daktiloskopske posnetke, obenem pa se je pripeljal g. Podobnik s policijskim psom in začel iskati sledove. Skratka na delu je aparat z vsemi pomožnimi sredstvi, da izsledijo skrivnostnega morilca.

V mrtvašnici na pokopališču v St. Vidu se je popokalne ob dve vršila obdukcija umorjenke. Banovinski zdravnik dr. Gregor Fedran iz Višnje gore je ugotovil na levi strani vrata dva, globoko do kosti segajoča ureza, dolga 18 in 20 cm. Poleg

tega ima žrtev tudi na licu 6 cm dolg urez in manjši urez na kolenu. Prerezani ima obe čovodni žili na vratu. Zaradi tega je morala nastopiti smrt takoj.

Podrobnosti

Odkod sta prišla razbojnika, kako sta se splazila v hišo in kakšen je bil pravi motiv njunega zločina — to so glavna vprašanja preiskave. Podana so nekatera protislovja, ki pa seveda gredo na račun razburjenja ob tako strašnem dogodku. Tako je Anica Horvatova zapazila v svoji sobi le enega moža, dočim trdi Mali, da sta bila dva. V razburjenju Mali ni mogel razločiti obeh možkih postav, videl je pred seboj le revolver, ki mu ga je eden izmed njih nastavil na prsi, nakaar ga je Mali odbil. Da sta razbojnika bila dva, se da sklepati iz naslednjega:

Pripadila sta se v hišo po lestvi do okenca, skozi katero sta zlezla na podstrešje. Ker lestev ni bila dovolj visoka, sta si morala pomagati na ta način, da je spodnji potisnil zgornjega do okenca, nakaar je ta potegnil tvariša za seboj.

Toda k Anžlovarjevi hiši ni bila priložena le ena lestva, marveč dve, tretja pa k bližnjemu gospodarskemu poslopiju. Skozi podstrešno ovalno lino, ki meri 40 x 25 cm, sta lahko zlezla le manjša in vitka človeka.

Na podstrešju pod to lino so našli vrbno žepno uro, ki je padla morilcu iz žepa, ko se je prebil skozi lino.

Kakor izpoveduje Andrej Mali, sta zločince pred pobegom ukradla iz skladišča

Žrtve podivjane mladine

Uboj z nožem pri Preski — Druga žrtev noža na smrtni postelji — Neprestani pretepi

Ljutomer, 26. aprila. V naši okolici so sicer manjši pretepi precej pogosti, vendar so hujše poškodbe udeležencev pretepev bolj redke. Zadnje čase pa moramo zabeležiti dva primera, ki sta se končala eden s smrtjo, drugi pa s poškodbo, katere posledice so zelo hude.

V Preski so Tibautovi iz Stročje vasi otvorili v svojih goravi vinotoč. Preteklo nedeljo 23. t. m. se je zbralo v njem nekaj fantov in deklet iz Stročje vasi in Pristave, med njimi tudi gospodarjev sin Tibaut Stefan in sin posestnice Janez Lebar. Prišli pa so tudi tamburaši iz sosedne Globoke in Krčev v strigovski občini, in sicer Gorički Martin, Bezjak Karel, Perger Karel in Skrllec Stefan. Ker bi Tibaut in neki drugi, med njimi tudi Gorički, morali ta teden odriniti k vojakom, so vsi skupaj slavili nekako odhodnico, pri kateri se je sviralo in plesalo.

Nekako po 6. uri pa so se vsi štirje tamburaši odpravili domov. Ko so dospeli na banovinsko cesto blizu barake ob prometovniku, so pritekli za njimi fantje iz Stročje vasi, med njimi Tibaut in Lebar, češ, naj se vrnejo nazaj v vinotoč. Tamburaši pa se niso hoteli vrniti in trije so nadaljevali pot proti Globoki, samo Gorički je zaostal. Tibaut je grozil, da bo vsakogar pretepel, kdor se ne bo vrnil v vinotoč. Lebar pa je celo potegnil nož, in zamahnil z njim proti Goričkemu, najbrž zato, da bi ga ustraševal. Ta se je ognil, potegnil medtem sam bosanski nož iz žepa, ga odprl in zabodel z njim Tibauta. Tako je vsaj pripovedoval Gorički. Zakaj je zamahnil proti Tibautu, ki ni imel

v gospodarskem poslopiju njegovo kolo in nato izginila. Ali pa sta se pred zločinom res pripeljala s avtom ali motornim kolesom, ni dognano. Sodijo, da ne. A vendar, zakaj se je v usodni uri, kakor to navaja sosed Pevec, sukal tam neznan avto? Čigav je bil?

Kdo in zakaj?

Vsa pokrajina sočustvuje s hudo prizadeto Anžlovarjevo rodino, ki je izgubila pridno hčerko. Nečloveški umor je tem bolj grozen, ker je bila umorjena daleč okrog znana marljiva in inteligentna žena, ki je bila svojim staršem v največjo oporo. Ves dan se okrog Anžlovarjeve hiše zbirajo ljudje, obžalujejo nesrečno žrtev in ugaibajo kar najrazličnejše.

Rajnika Malika je bila stara 32 let. Pred 10 leti se je po daljšem bivanju v Ameriki povrnila domov. Poročena je bila, kakor rečeno, komaj dobro leto. Bila je poleg pridnosti tudi zelo načitana, govorila in pisala je perfektno angleščino ter se je tudi sama naučila nemščine. V svoji knjižnici je imela večino angleških in nemških klasikov, ki jih je ob prostem času pridno prebirala. Tem manj more zatorej ljudstvo doumeti, zakaj si je skrivnostni zločinec baš njo izbral za svojo žrtev.

Čprav je razbojnik pri mali Anici izpraševal za denarjem in bi torej bilo soditi, da je čisto navaden roparski morilec, je vendarle čudno, da zločince nikjer nista pobrskala za denarjem. Tega malega, mirnega in skromnega naselja si gotovo nista kar slepo izbrala za svoj zločinski nočni obisk. Torej sta morala vedeti, da v Anžlovarjevi hiši ni premoženja, ker zaradi gospodarske krize trpi tudi promet te male trgovine.

Ostaneta tedaj odprti dve veliki vprašanji: Zakaj je bila umorjena Malika Malijeva? In kdo ima ta brutalni zločin na vesti?

ničesar v rokah, ni vedel povedati. Tibaut je napravil še nekaj korakov po cesti, nato je omahnil in v kratkem času izdihnil.

Raztelesenje je pokazalo, da je Tibaut dobil vboj mimo desne ključnice. Prerezana mu je bila žila odvodnica in Tibaut je izkrmavel v nekaj minutah. Pomoč je bila izključena. Gorički je pri zaslišanju dejal, da je potem šel proti domu in vrzel nož v neko močvirje. Med fanti ni bilo nikakega sovraštva. Tudi pijani baje niso bili. Orožniki so aretirali poleg Goričkega še ostale tri njegove tovariše tamburaše, same sinove železarjev in viničarjev, vendar so tri po zaslišanju izpustili. Samo Gorički, ki je priznal dejanje, je ostal v preiskovalnem zaporu. Tibauta, ki je bil postaven kmečki fant in v soseski ni priljubljen, so poklopali ob izredno veliki udeležbi sovaščanov.

Nočevalci po šupah in skednjih

Ljubljana, 26. aprila. Ponoči so zopet žignili policijski organi, civilni kakor uniformirani, na vse strani, da preiščejo skrite kotičke, v katerih se navadno zadržujejo številni revši, ki si iščejo sproti vsako noč strehe in ležišča. Na Ljubljanskem polju, med Vodmatom in Šiško je postalo na kozolcih in skednjih v nočnih urah naenkrat silno živahno. Posamezne prikazni so se dvigale in otrešale sena, marsikdo je skušal uiti varnostnim organom na prosto, čeprav ga vest ni težila; večina izmed njih je bila brez greha, le neradi imajo opravka z oblastjo. Namerna pa se jim po večini ni omenila in so morali odhajati v zgodnjih jutranjih urah v skupinah ali posamično na policijsko upravo. Med aretiranci so dolenski rojaki, gorenski fantje in močje, številni s štajerske plati, iz Prekmurja pa tudi s Hrvaškega. Ističasno kakor gorensko periferijo, so pretaknili policijski organi tudi Mestni log in pa dolensko stran ter privleli vse, katerim so skalili nočno spanje, na upravo. Med aretiranci je bilo tudi nekaj žensk, po večini brez poselne služnine, ki so ob daljšem bivanju v Ljubljani zasle s ceste.

Pri zaslišanju so se razgalele usode mladih in starih ljudi. Vse je prišlo v Ljubljano za kruhom in vsakdo je veroval, da ga najde tu, ko ga ni mogel v domačem kraju. Med aretiranci so bili tudi družinski očetje, katerih družinice so čakale tudi na najmanjšo denarno podporo od strani očetov, ki pa ni našel v Ljubljani zaslužka in se je moral potikati ponoči po šupah in kozolcih. Po večini vsi so izpovedali, da so prišli le redkokdaj do priložnostnega dela, da so si mogli kupiti kruha in najpotrebnejše jedi, po navadi pa

Vzorno čisto — vzorno
negovano po
vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
67.3.33
TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

Drug razburljiv dogodek se je pripetil že pred veliko nočjo v Stročji vasi. Sluga tukajšnje davčne uprave g. Kristl se je v spremstvu svoje žene in davčnega uslužbenca g. Kostreva vračal že v temi po banovinski cesti v Ljutomer. Pri hiši kolarja Puconje je krenil s ceste proti kolarški delavnici, ker sta stražila neki školarski pomočnik Peter Gorički, brat prej omenjenega Martina Goričkoga, in krojaški vajenec Janez Pučko. Ta dva sta bila mnenja, da hoče nekdo odnesti kaj lesa in sta g. Kristlu zabranila pot. Nastal je prepri in pretep, med katerim je Pučko zabodel g. Kristla v koleno pod pogajico. Ranjenec je nadaljeval pot v Ljutomer, ko si je bil rano začasno zavezal, pozneje pa so ga spravili v bolnišnico v Murski Soboti. Pridružilo se je zastrupljenje krvi, zaradi česar bi bila potrebna amputacija noge. Ker pa bi g. Kristl amputacije najbrž ne zdržal, je Kristlovo stanje zelo resno.

Na žalost moramo ugotoviti, da javna varnost v naši okolici naglo pojema, čemur je v nemajhnih meri kriv alkohol. Tako so neki fantje brez vzroka pretepli nekoga kmeta na njegovi njivi, za nekima obrtnikom, ki se je peljal iz vinograde pa so neznanec brez vsakega povoda metali kolje. Podobnih primerov bi lahko našeli še več. Stari ljudje se zama vprašujejo, kako naj bi se napravil tej sramotni podivjanosti mladine konec.

so bili navezani na podporo dobrih ljudi in so se preživljali z beračenjem. Pri tej raciji so bili le redki med prijatelji, ki so znani kot notorični delomrzniki. Policija jih je pridržala in izročila sodišču le majhno število. Vse druge pa so odpravili s prisilnimi potnimi listi na kolodvore in jih poslali v pristojne občine.

Najbolj originalen se je zdel zasliševalnim uradnikom komaj 21letni Joco Stošič, doma od Sv. Ane v jastrebarskem srezu v savski banovini. Rodil se je v Pittsburghu v Ameriki, kjer se zdaj živi oče in že poročena sestra. Mati se je z njim vrnila iz Amerike med vojno in se naselila zopet pri Sv. Ani, kjer ima majhno posestve. Naenkrat pa so se zanj začeli hudati časi in Joco se je spomnil, da je prav za prav Amerikanec, zato se mu je zahotelo dolarjev, čeprav njihova vrednost pada. Brez dokumentov se je odpravil po svetu in prišel že do Jesenice, kjer je iskal ameriški konzulat v veri, da mu bodo kar hitro izstavili potni list pa se bo podal čez lužo. Ker pa na Jesenicah seve ni našel ameriškega konzulata, se je podal na občino in se oglasil tudi pri orožnikih, kjer so mu svetovali, naj odide v Zagreb ali Ljubljano, češ, tam bo že zvedel potrebno. Tako se je v Ljubljani znašel popolnoma brez sredstev in je bil prisiljen potikati se ponoči okrog brez strehe ali pa spat v šupah. Tudi je pravil na policiji, da je skušal poiskati v mestu delo, da si prisluži denar za potovanje v Ameriko. Čakal je na krstni list, ki naj bi mu ga poslala sestra iz Pittsburgha in bi po njegovem mnenju popolnoma zadostoval, da brez nadaljnjih ovir dospe v deželo dolarja. Naivnega fanta so zdaj z drugimi hrvaškimi tovariši spravili domov.

Pupin ob tej sliki razkriva svoje pojmovanje znanosti in njenih nalog v razvoju človeštva ter opozarja na lepoto in simbolno pomen znanosti in tehnike. Vsi ti etroji so ogromni in težki, a so zgolj hladno in mrtvo jeklo, samo oni skromni, lahki plamen nad gorčim premočjem ali oljem jih navdihne z življenjem. Ta plamen je naš prvinski izvor fizikalne sile, — odpravi ga z naše zemeljske krogle in človeštvo bo padlo nazaj v primitivno stanje, v katerem je tičalo, preden je titan Prometej ukradel nebeski ogenj iz ognjenih kočij boga Solca in ga prinesel ljudem... Zda prof. Pupin razlaga proces tako zvane fotosinteze, t. j. sodelovanja sončnih žarkov s klorofilom, proces neprestanega ustvarjanja v prirodi. »Nekega dne bo kakšen Homer znanosti napisal ep o blodnih pregnanostih ognjenih atomov, kakor je stari Homer opisal poplavanje Odisejevo, in vsaka vrstica tega modernega epa bo slavila ogromno nalogo potujočih ognjenih atomov, ki prinašajo toploto in moč v slehernem delu organskega sveta, celo v najdrobnejše stanice organskih tvarin, prav kakor elektrini tok prinaša svetlobo in silo v vsak kot naših katedral del.«

Kulturni pregled

Proslava stoletnice Ivana pl. Zajca v Ljubljani

Eden najpomembnejših hrvaških skladateljev, Ivan pl. Zajc, čigar dela gredo v tisoč, je bil skladatelj oratorijskega večera, ki ga je pretekli ponedeljek priredilo agilno pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, eden najuspešnejših zborov Hubadove župe. Spored je navajal le dve deli slovitega rojaka, in sicer oratorij »Oče naš« in pa kantato »Isusovo Uskrsnuće«, prvo op. 905, drugo op. 939(1). Pri izredni skladateljevi plodovitosti se ni čuditi, da niso vsa dela na isti umetniški višini ter zapuščajo ponekod vti nedovršenosti. Zajc se je najbolje ohranil v nacionalni operi »Nikola Šubić Zrinski«, medtem ko so njegova ostala dela nekoliko obledela, dasi jih odlikuje odlična faktura, temeljito poznanje kompozicijske tehnike in obvladovanje instrumentalnega aparata. Kantata »Oče naš« je bila komponirana l. 1897. in je dosegla vedno lep uspeh zbog svoje melodičnosti in — za takratno dobo — pestrosti v instrumentaciji. Kontrapunkt, ki ga Zajc rabi v tem delu, je seveda nekoliko šablonski v slogu Cecilijanskih kompozicij, vendar je vse vzneseno in veličastno ter tako vpliva tudi na poslušalce. »Isusovo Uskrsnuće« smo čuli že na zadnjem koncertu Hubadove župe s spremljavo klavirja, ki ga je to pot srečno

nadomestil orkester, ki je s svojo barvitostjo mnogo bolj podprlta svežo, bujno in mestoma folklornistočno invencijo.

Izvedba je bila vseokoli jako dostojna ter so se odlikovali i solisti (Ramšakova — sopran, Španova — alt, Mohorič — tenor, Lupša — bas), med njimi osobito sopranistka in altistka, dalje mešani zbor »Ljubljanskega Zvona«, ki je svojo dokaj obsežno in tudi težavno nalogo v mnogih fugaranih stavkih obvladoval vzorno, orkester Narodnega gledališča, ki je tudi to pot dokazal svojo mnogostransko uporabnost, pri orzlag h. Heri Svetel in pa — last not least — duša prireditve, pevovodja Zorko Prelovec, na čigar ramah je vse slonelo. Zal je bil spored prekratk in množestvina publika, ki je dobro napolnila prostorno frančiškansko cerkev, se je le nerada razšla in želeli bi bilo še dodatnih točk. »Ljubljanski Zvon« je svojo resno poklicnost, širiti in propagirati umetno zborovsko glasbo, znova dokazal in proslava Zajčeve stoletnice bo svetel datum v njegovi zgodovini. L. M. S.

Pupinova beseda o znanosti

Zivljenje in mišljenje znamenitega ameriškega znanstvenika jngoslovanske krvi prof. Mihajla Pupina so spoznali mnogi naši čitatelji iz njegovih spominov, ki jih je

izdal »Vodnikov družbac. Profesor Pupin se večkrat oglašal k raznim problemom, ki se dotikajo znanosti, a zanimajo širše kroge. V pravkar izšelom zvezku zagrebške »Nove Evrope« čitamo zanimiv prispevek, ki ga je bil poslat tej reviji. V njem se zastavljajo ob očitkih, češ, da je sodobna naravoslovna znanost kriva grdega materializma, ki obvladuje današnje življenje. Pupin se zavzema za to, da naj se materializem v fizikalnem smislu ostro loči od materializma, ki je skrit v globinah človeške duše. Sodobna naravoslovna znanost, ki ji toliko ljudje očitajo, da je s svojimi izsledki, s svojo tehniko, s svojim strojstvom vsaj skrivna današnjega zla v svetlu, če ni njegova povzročiteljica, je po Pupinovi sodbi nedolžna. Smisel njegovih izjavanj je v tem, da fiziki in tehniki niso krivi, če so ljudje pravno tako slabi in le zlorabljajo pridobitve sodobne civilizacije zoper svoje bližnje ali zoper družbene razrede in narode. Znanost — tudi najbolj mašinska tehnika — hoče ljudem dobro; ni njena krivda, če ljudje tega ne razumejo.

Pupinova izjava je po tem zanimivejša, ker v zadnjem času opažamo v zapadnoevropskih listih in v revijah pogoste in obsežne razprave in polemike o tem vprašanju in njemu podobnih. Očitno je, da gre za enega najvažnejših problemov sodobne civilizacije. Se nikdar ni bila naravoslovna znanost tako razvita in tako izpopolnjena v svojih praktičnih, t. j. tehničnih aplikacijah kakor je dandanes. Vsič temu se ni nikdar toliko pisalo o škodljivosti naravoslovja in tehnike za človeštvo, za njegovo

socialno življenje in njegovo srečo na zemlji, kakor se piše danes. Amerika, ki je v tehnični civilizaciji dospela najdalje in v kateri se je nedavno pojavila tehnokracija, t. j. nazor o vladi tehnikov nad ljudmi, je bila že nešteto krat podvržena ostri kritiki evropskih mislecev in pesnikov. Prof. Pupin pa to Ameriko, namreč znanstveno, tehnično napredno Ameriko vneto zagovarja in vidi v fizikalnih vedah njuno pot k sedanjim in bodočim človeštvu. Toda človeštvo mora izpolniti tudi drugi, nič manj potrebiti pogoj: v duhovni in etni kulturi mora tako napredovati kot je napredovalo v tehnični. V ogromnem kontrastu med čudovito znanostjo in tehniko z ene strani ter popolno duhovno anarhijo in skoraj še barbarosko etno kulturo z druge strani se zrcali težka usoda sedanjega človeštva. Z ene strani se je dvignilo visoko v nebo, odkrilo številne prirodne skrivnosti in jih izkoristilo za človeka, z druge strani pa tiči še v zemeljskem blatu, podlega nizkosti, nebrzdani sebičnosti, trpi in celo poveljuje izkoriščanje, bedo, zločine. To nesorazmerje ni bilo še nikdar tako očitno kakor je v času, ko tehnika doživlja največje triumfe.

Toda vrnimo se k izjavljanju prof. Pupina, ki jim je pisec dal obliko razgovora med evropskim klasično izobraženim, humanistično čutečim znanstvenikom in seboj, v tem primeru predstavljatelj ameriške znanosti. Razgovor se začneja ob doživljanju močnega občasa New Yorka; njegovi nešteti nebotičniki, ki molé visoko v nebo, se vidijo evropskemu humanistu neka-

V nedeljo 30. t. m. bo priredila sreska organizacija JRKD v Novem mestu ob 10. dopoldne na Glavnem trgu velik

MANIFESTACIJSKI SHOD

na katerem bodo govorili gg.: ministra dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj ter narodni poslanci.

Domače vesti

* Druga redna seja banovinskega odbora JRKD bo v nedeljo ob 10. v mali dvorani Sokolskega doma v Novem mestu s naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev in imenovanje overovateljev zapisnika; 2. poročilo banovinskega tajnika dr. Marjana Zajca in blagajnika g. Frana Marna; 3. poročilo ministrov dr. Alberta Kramera in Ivana Pucelja; 4. referat senatorja dr. V. Rožiča o univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani; 5. debata o vseh poročilih in slučajnosti. Istega dne bo ob 14. seja mladinskega odbora pri banovini organizaciji JRKD.

* Svečana izročitev visokega odklona. Kakor je »Jutro« že poročalo, je Nj. Vel. kralj podelil visoko odklonjanje kovaškemu mojstru g. Francu Zoriču iz Zado-vinka pri Krškem, namreč srebrno Karadjordjevo zvezdo z meči. Odklonjanje bo v nedeljo 30. t. m. na svečan način izročeno g. Zoriču, ki si ga je pridobil za svoje hrabre čine in požrtvovalnost kot rezervni konjenik I. 1919 na koroski fronti. Slavnost se bo vršila v Krškem na slavnostnem prostoru ob Savi (sejnske), kjer se bodo zbrali šolska mladina, rezervni oficirji iz vsega sreza, Sokol, gasilna društva, Narodna obramba in druge organizacije. Ob 10.15 otvori slavnostni govor s slavnostno koračnico. Sledil bo govor zastopnika vojske in izročitelj odklonjanja, govor zastopnikov raznih društev in korporacij in mimohod. Vabljeni!

* Odklonjeni gostje v Rogaske Slatine. Iz Rogaske Slatine nam pišejo: Dne 24. t. m. se je mudil tukaj ban g. dr. Drago Marušić. Obiskal je finančnega ministra g. Glorjeviča, ki je tukaj na zdravljenju. Pred njim se je zdravil tu predsednik vlade g. dr. Sršić. V maju pa se nam obeta še obisk dveh članov vlade. Vsi se prav po hvalno izražajo o napravah in ureditvi zdravilišča. Predsednik vlade g. dr. Sršić se namerava v najkrajšem času vrniti v Rogaske Slatine na daljše zdravljenje.

* Vojaške vesti. Njži vojaški uradnik Josip Turk je imenovan za vršilca dolžnosti upravnika II. oddelka vojnotehničnega zaroda, na službovanje pa so prideli: pehotni kapetan I. razreda Stefan Kos generalnemu štabu komande poljske divizije oblasti; pehotni kapetan I. razreda Jurij Pavlič kot manipulacni skladnik 2. planinskega pehotnega polka; konjiški poročnik Viktor Kramarič kot vodnik 2. konjskega polka; pehotni podporočnik Marijan Kotnik kot vodnik 38. pehotnega polka; art. letiški poročnik Ignac Kralj referent artillerije komande Jadranske divizije oblasti; pehotni kapetan I. razreda Josip Bastijević kot adjutant garnizonski upravi v Skopju; pehotni podporočnik Laval Abram kot vodnik 28. četi obmojne trupe; konjiški podporočnik Josip Rečelj kot vršilec dolžnosti manipulanta skladišča 8. konjskega polka; artillerijski podporočnik Milan Vodenik kot vodnik 23. samostojnega artillerijskega divizionarja; pehotni podporočnik Matija Modilnik pa kot vodnik 66. četi obmojne trupe.

* Napredovanje v banovinski službi. V četrto položajno skupino so napredovali banovinski zdravniki dr. Silvij Brandčev in Murski Soboti, dr. Janko Denovšek v Mariboru, dr. Hugo Robič v Mariboru in dr. Franjo Steinfelner v Celju, dr. Vekoslav Vrbljak, sekundarni zdravnik pri javni bolnici v Murski Soboti, pa je premeščen z splošni bolnici v Mariboru.

* Nov tolmáč za francoski in nemški jezik. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo M. Andreja Grasselija, mestnega konceptnega pripravnika v Ljubljani, za tolmáča nemškega in francoskega jezika pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

* Občni zbor podružnice SPD v Radovljici se bo vršil v soboto 13. maja ob pol 20. v Sokolskem domu v Radovljici ter bo med občajnimi točkami dnevnega reda razpravljati tudi o zgradbi in opremlitvi nove hiše na Begunjski.

* Upokojitve v državni službi. Z odlokom banse uprave so upokojili: Viktor Erker, arhivar pri sreskem načelstvu v Kočevju; Anton Gaspari, cestni nadzornik pri sreskem načelstvu v Ljubljani; Franc Jeram, arhivski uradnik pri sreskem načelstvu v Črnomlju; Hinko Zajc, arhivar banse uprave; Franc Vatovec, podnadzornik policijskih agentov v Mariboru;

Josipina Tomažič, arhivarka pri banski upravi; Matija Kos, državni cestni nadzornik v Ljubljani; Ivan Mađon, podnadzornik policijskih agentov v Mariboru in Franc Počkal, državni cestni nadzornik pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Ljubljani.

* Iz oblastnega odbora Jadranske straže. Nedavno notico o konstituiranju tega odbora izpolnjujemo z dostavkom, da je bil v gospodarsko sekcijo izvoljen tudi generalni tajnik TPD g. Josko Pogačnik, ki je obenem načelnik mornarske sekcije, v sekciji za pomlad pa je tudi g. Tomo Jelderlinič, učitelj na Viču.

* Službeni list dravske banovine objavila je 34. letošnji številki: finančni zakon za leto 1933-34, navodila za izvrševanje proračuna razdelkov in dohodkov, telefonski promet s tujino in objave banse uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

* »Sovražen aeroplan nad Ljubljano!« V tistih velikih mestih Evrope, ki bi zaradi svoje pomembnosti prišla v vojaški poštev, če bi kdaj spet izbruhnila vojna, se v najnovejši dobi vršijo svojevrstni manevri, pri katerih so vojaški aeroplani napadalci, mestni prebivalci pa pasivno prizadeji del, ki izkusa grozečo pogubo od sebe odvračati ali vsaj omejiti. Da se tudi Ljubljana, od državne meje le malo oddaljena prestopna slovenskega dela kraljevine Jugoslavije, nazorno pusti, kako bi bilo treba ravnati, če bi kdaj nad njo priplul sovraženi aeroplan in začel nanjo metati zažigalne ter s trupelnimi plini in z izstrelki moreče bombe, se bo v nedeljo, ko bo v Ljubljani na univerzi svečano zboroval humanitarno društvo Rdeči križ kraljevine Jugoslavije, iz aeroplana izvršil fingiran napad na Kongresni trg. Podrobnosti tega »zgodbečnega napada« objavljamo jutri.

* Občni zbor SPD. Osrednji odbor SPD opozarja članstvo, da bodo pripravili na občni zbor, ki bo drevi ob 20. v Delavski zbornici, samo oni člani, ki se izkažejo o svojem članstvu.

* Kolo jugoslovenskih sešter v Ljubljani. Naznanje vsem, ki si žele počitka pomladi na morju, da otvori svoj krasni »Dečji dom« Fr. Tavčarjeve v Kraljevici letos začetkom maja do koncem junija: (kolonija za odrasle). Dom ima lepe sobe, jedilnico in krasno teraso; mornarsko kopalnico doma. Vsa oskrba, hrana in stanovanje je 35 Din dnevno; za otroke po 25 Din. Za časa počitnic pa bodo po 4 tedne v juliju in avgustu dečje kolonije pod skrbnim nadzorom Kolašice. Vožnja tja in nazaj v vsa oskrba stane za posameznega otroka (dijaka) po 700 Din mesečno. Pismene prijave na naslov Kolo jugoslovenskih sešter v Ljubljani. Renska cesta 9 (priškolje). — Ustmeno ob četrtih od 16. do 17. ure istotom.

* Razstava kemijske in tehnološke industrije in obrti v Beogradu bo od 3. do 15. junija. Priredi jo na tehniški fakulteti klub inženjerjev kemikov in tehnolozov pri beograjski sekciji Zdrženstva jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Pri organizaciji razstave sodelujejo trgovinski muzej, ministrstvo za trgovino in industrijo in državni zavod za pospeševanje industrije in obrti. Imela bo razstava naslednje skupine: 1. predelava kmetijskih pridelkov, 2. metalurški delovnosti, 3. kemijska delovnost, 4. kemijska predelava lesa, 5. predelava kož, 6. keramika, cement in plastične materije, 7. goriva, 8. predelava tekstilij. Razstave se udeležijo samo domača produkcija, a tuja toliko, kolikor je to potrebno zaradi metodike in celotnosti prikazanja. Videli se bodo torej samo tisti tuji proizvodi, ki se pri nas ne izdelujejo. Razstava ne bo organizirana kot vzorčni sejem, kjer

Tempo časa zahteva

da ste zavarovani proti neizgodi. Naročite »Jutro«, neizgodi zavarovanje je zastojni pri

Zavarovalnici »TRIGLAV«

Prof. Pupa poveljuje sodobno znanost. Ki lahko človeku tolikanj dvigne, olepša in poglobi življenje! Tudi v človeški duši so poleg demoksih sil mnoge plemenite, pozitivne sile. In samo dihovne sile v človeškem srcu morejo — zakaj samo njim je to dano — preganjati demone iz človeške duše, zatirati sebičnost in pohlep, mržnjo in strah. In kdo je poklican prebuditi te sile, ki dremljejo v človeškem srcu in razviti njihovo neodoljivo moč? — Ne učenci in tehniki, vodje in prvaki duhovnega sveta. Najvišja naloga naše civilizacije je, da najde in vzgoji vodje takšne in jim pomaga pri njihovem močnem poslanstvu: da človeško dušo otolijo in osvobodijo iz rok demonom materializma. Rodbina in šola, — osnovna, srednja in visoka — prav tako kot Cerkev so poklicani, da pri tem sodelujejo. A znanost in tehnika jim lahko nudita vsako pomoč pri tem njihovem delu.

Urednik »Nove Evrope« g. dr. Čurčin je napisal o mislih prof. Pupina kratek članek, v katerem poudarja, da je človeštvo najprej potrebna ideja, potem šele znanost. Kaj koristijo današnji svetni odlični razvite vede, ko pa nima trdnje ideje o svojih nalogah, o tem, kakš naj izkoristi znanstveno pridobljene izsledke v splošen in trajni blagor vseh ljudi? Pisce navaja iz javi nekega drugega znanstvenika, ki pravi, da človeštvo še vedno ni zrelo za znanstveno spoznanje, kar zlorablja tehnične iznajdbe in odkritja iz narave in da je zloblast nad prirodo prešla v roke človeka, ki še nima oblasti nad samim seboj. Naše

mišljenje, pravi pisec, je že zdavnaj zaostalo in ne gre vstrie s tehniko, z materialnimi pridobitvami in izumi znanosti, zato so se le-te polastili lastniki in eksperimentirali, ki so ali brez moči in ne znano ravnati z njimi, ali pa jih izkoriščajo v sebične in nedostojne namene. Človeštvo se torej predvsem potrebuje dobre ideje!

Kriza ljubljanskega PEN-kluba. V zvezi z beležko o odstopu in izstopu dosedanjega predsednika ljubljanskega PEN-kluba smo prejeli od klubovega odbora to-le pojasnilo: Predsednik Oton Zupančič ni odstopil zaradi kakšne politične delitve, ki je v klubu nikoli ni bilo; nikoli se niso člani ločevali med tiste, ki branijo posebno »slovensko noto«, in med take, ki ji nasprotujejo, kar izhaja že iz dejstva, da PEN v Ljubljani predstavlja slovenski center; prav tako se niso člani ljubljanskega kluba nikoli delili med pristaje in nasprotnike »integralnega jugoslovenskega«. Da in taki razlozi niso odločevali pri odstopu Otona Zupančiča, je razvidno iz njegovega dopisa kluba, s katerim se je od njega poslovil. Zato je tudi razumljivo, da s predsednikom in kluba izstopil nobeden drugi član.

Ljubljanski PEN-klub je izvolil na občnem zboru dne 25. IV. 1933 za predsednika univ. prof. dr. Izidorja Cankarja. V izpolnjeni odbor je izvoljen književnik Fran Albrecht.

O Ivanu Mestrovicu napoveduje »Nova Evropa« knjigo s 100 posnetki njegovih skulptur. Knjigo bo pripravil in opremil

razstavljajo vzorce same posamezne podjetja, nego bo obsegala pregled celotne kemijske in tehnološke delovnosti ne glede na to, v kakem obsegu se je bodo udeležili posamezna podjetja. Za obisk razstave je dovoljena polovična vožnja na železnih cestih za vse posetnike.

* Izkušnje in zdravstvo. Izkušnje so potrebne v mnogih primerih, ne pa vedno. Pa tudi slabe izkušnje imajo svojo dobro stran in lahko prinašajo velike koristi. Izkušnje glede slabih posledic za zdravje so najdražje in mnogokrat tudi nepotrebne. Za primer vzamimo kašelj, ki ima tako rekoč svojo sezono. Njegove posledice so mnogokrat tudi nevarne. Nevarno je v takih primerih poskušanje s tem in onim, ker je že po vsem svetu preizkušen Kresival »Beyer« kot eno od najboljših sredstev proti kašlju in bronhialnemu katarju.

* Tečaj za znanstveno izpopolnitev veterinarjev se bo vršil na zagrebški veterinarski fakulteti od 15. do 25. junija in ne bo zahteval od udeležencev nobenih posebnih izdatkov, ker bo stroške tega tečaja krijo ministrstvo za kmetištvo. Prijave za ves tečaj ali za njegove dele (I. trajajo pet dni, II. dve dni, III. pa tri dni) sprejema dekanat veterinarske fakultete do vključno 31. maja. Program bo objavljen v strokovnem listu.

* Svetovna olimpijada za brige bo 1. maja v 46 raznih deželah sveta. Zanimanje zanjo je prav veliko, zlasti v Ameriki, kjer so nekatera mesta prijavila že do 1000 igralcev. S to olimpijado bo omogočeno vsakemu igralcu brige, da se v 16 dneh, sestavljenih od prvih svetovnih kapacitet za brige pod vodstvom g. Gulbertsona pomeji z vsemi igralci omenjenih dežel. Po olimpijadi se bodo natančno analizirale vse licitacije, vsa igralna in vse obrambe. V Jugoslaviji bo olimpijada za brige 1. maja ob 21. pod vodstvom mojstra g. pl. Marsana v Zagrebškem krožku za brige v novih prostorih Trgovskega doma, Ulica kraljice Marije 3-I. Zanimanci, ki se še niso prijavili, naj to store do možnosti v daril na naslov omenjenega zagrebškega krožka. Prijavnina znaša 1 Din za osebo. Rezultati se bodo objavili.

* Letališče pri Devici Mariji v Polju. Razprava za razlastitev zemljišč, ležečih v katastralni občini Slape in Smartno ob Savi, ki so potrebni v omenjeni namen, se bo vršila v ponedeljek, dne 8. maja 1933. s sestankom komisije ob 9. uri na mestu samem.

* Manevri vojne mornarice. Od dalmatinski obali se vrše manevri naše vojne mornarice. V spitiško pristanišče je prišla matična ladja za podmornice »Sitić« ter štiri podmornice: »Hrabric«, »Nebojša« »Osvetnik« in »Smilec«. Vojne ladje so se vsidrale pri lukobranu.

* Vsa vas se preseli zaradi poplavl. V jugozahodnem delu Srema je vas Vitovci, ki je izpostavljena poplavam Save. Zato je vas prosila za dovoljenje, da se sme preseliti. Ker ji je bilo to dovoljeno in je tudi prelovaradinska imovna občina odstopila primerno zemljišče, se bo vas kmalu selila.

* Novaren ogenj na Dravskem polju. Dne 22. t. m. okoli 14. je nenadno nastal ogenj v gospodarskem poslopu posetnika Nahbergerja Josipa v Trnčah pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Zaradi močnega vetra je ogenj prešel na bližnje in slamo krito stanovanjsko poslopje. Medtem ko je gospodarsko poslopje zgorelo, so gasilci od Sv. Janja in domačini obvarovali stanovanjsko hišo in sosednja poslopja pred večjo katastrofo. Z gospodarskim poslopijem so zgoreli tudi vsi poljski pridejki in druge premičnine, medtem ko so živino še pravčasno rešili. Škoda je le delno krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

* Vlom v trgovino. V noči na 24. t. m. je bilo vliomljeno v trgovino Josipa Kazimirja v Turškem vrhu. Domači, ki stanujejo nad trgovino, so ponosni silili neki ropot, ki se jim je videl sumljiv. Ko je sel gospodar gledat, kaj se godi, so vliomilci med tem že odnesli peto z malenkostnim plenom. Vliomilce zasledujejo orožniki.

* Arretirana defraudantka. Iz Karlova prihaja poročilo, da je tamkajšnja policija aretirala defraudantka Osmanu in Sužo Mustvelija, za katerima je ljubljanska policija izdala tiralico, ker sta pomeverila vsoto 16.000 Din na škodo trdnice Gajšek v Ljubljani.

* Velika pomeverba v smederevski oblastni hranilnici. Pred sodiščem v Smederevu se je ob velikem zanimanju prebivalstva začel proces proti upravitelju oblastne hranilnice Jovanu Teodoroviću, ki je obtožen, da si je prilastil okrog pol milijona dinarjev. Teodorović je lani sam brez

PROTI SONČNIH PEGAM? ORISOL CREME!

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobi, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih poživite naravno »Franz Josefova« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje.

sam mojster in bo edino avtentično izdanje o njegovih delih.

B. Croce v slovenski. Kakor izvem, bo ljubljanska založba »Hram« izdala v slovenskem prevodu znamenito delo esteta, filozofa in zgodovinarja Benedetta Croce »Storia d'Europa nel secolo decimono« (Zgodovina Evrope v 19. stoletju). — Obsežni spis bo prevedel dr. Stanko Leben

Ali bo prišlo do gledališkega sodelovanja s Poljaki? V Zagrebu se je mudil te dni znani varšavski režiser in gledališki ravatelj Julius Osterwa. Z njim vred je do potovaj kulturni referent pri odtodnem ju. goslovenskem poslanstvu, prevajalec iz poljsčine in bivši dramaturg prof. Julije Benešić G. Osterwa je v Zagrebu konferiral o možnostih ožjega gledališkega sodelovanja med Poljaki in Jugoslovenci. Kakor poročajo, so bile izdelane smernice za medsebojne turnee. Že v jesenski sezoni bo posešla Beograd, Zagreb, Ljubljano, Split in Dubrovnik neka poljska gledališka družina. Zdeli bi, da bi se načrt uresničil in tako otvoril novo polje slovenskega kulturnega sodelovanja. Treba pa je, da go. stujejo res samo reprezentativne gledališke skupine.

O pesniku Verlaineu, ki je vplival tudi na slovanstvo moderno liriko, je pravkar izšla pri Flammarionu v Parizu obsežna študija »Verlaine tel qu'il fut«. Avtor knjige je François Porché, ki je že pred leti objavil daljšo zaokroženo biografijo pesnika Charlesa Baudelaireja.

GOSPOD!
NE OKLEVAJTE
IZBERITE SAMO
SERPES
TO JE BLAGO PREUDARNEGA
MOSKEGA, KER JE TRPEŽNO
IN ODGOVARJA SVOJEMU NAMENU!
SOUVAN
MANUFAKTURA
MESTNI TRG št. 24.

upravnega odbora izdaja blaginju hranilnice plačilne naloge na velike sote in na vnovčevanje obveznic vojne škode, katere je potem sam dvigal. Ko je letos nastopil dopust, je bila izredna revizija in so prišli na dan vse te malverzacije.

* Žet — smrtna izpora med taščo in tasto. V vasi Lugovo v mostarskem okraju se je dogodila pred dnevi čudna rodbinska tragedija, ki je zahtevala življenje premožnega kmeta Jure Širiča, ki se je poročil šele pred štirimi meseci. Našli so ga mrtvega — zadavljenega v njegovem domu in nekaj dni ni imela preiskava nobenega uspeha, dasi so neki sosede pripovedovali, da so videli usodnega večera v širovi hiši neko starejšo žensko in mladega, neznanega moškega. Šele sedaj se je ugotovilo, da sta bila obiskovalca nesrečnega Širiča njegova tašča, Zila Muratovičeva in njen 26 letni brat Saško. Tašča Zila se je že dolgo časa hudo prepirala s svojim možem in ta ji je zagrozil, da bo posestvo prepisal svojemu zetu, njo pa po. gnel od hiše. Tašča je zaradi te grožnje pripravljala svojemu bratu, naj spravi lbra na kak način s pota, naposled, ko brat ni ničesar ukrenil pa ga je vzela s seboj, ko se je podala pozno zvečer v hišo svoje hčere in svojega zeta. Žet je bil sam doma in sta po hudem prepiru navadila nanj tašča in svak in ga zadavila. Oba sta bila izročena mostarskemu sodišču in je tašča že priznala, da je v silni jezi napadla zeta in da ne ve, kako je prišlo do tega, da je izgubil življenje.

* Mož je ženi s sekiro odsekal glavo. V hrvaškem selu Umki se je pred letom oženil Marko Stevanović, sin bogatega gospodarja, s Stanico Pavlovičovo iz Velike Mo. stanice. Rad je imel ženo, ona pa je bila nesrečne narave. Pogosto je šla od njega, hodila od sela do sela ter opravljala svoje ga moža in njegovo rodbino. Marko je vse to pretrpel in jo vselej zopet spravil na svoj dom. Pretelo soboto je žena zopet spravila svoje stvari in se napotila v svoje selo. Marko je bil zaposlen pri popravil okraje. Ko je žena prišla z njo, jo je požarvil in jo nagovarjal, naj se vrne. Žena pa je grdo opsovala, kar je Marka tako razjezilo, da jo je z ostrino sekire udaril po vratu. Žena se je mrtva zgrudila na tla, on pa je v besnosti ženi s sekiro odsekal glavo. Po groznem zločinu je Marko pobegnil, a orožniki so ga še tisti dan aretirali in izročili sodišču.

* Obledela oblike barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Rečh.

Iz Ljubljane

* Deveti diskusijski večer o delu ljubljanske občinske uprave bo 28. t. m. ob pol 18. v mestni posvetovalnici. Predmet diskusije: gasilska organizacija, referent mestni višji svetnik Jančič Fran; trg in aprovizacija mesta, referent mestni fizik dr. Rus Markvici; tujski promet, referent mestni svetnik dr. Brilej Arnošt. V soboto 29. t. m. pa bo pod strokovnim vodstvom ogled gasilskega orođa. Sestanek ob 15. pred Mestnim domom. Ciklus diskusijskih večerov se zaključuje v petek 5. maja z referatom občinskega svetovaleca Ivana Tavčarja o občinski finančni politiki in s končnim resimjem župana dr. Dinka Puca. Klub občinskih svetovalec JRKD.

* Prihodnje leto bo v Ljubljani velik protituberkulozni kongres. Na nedeljskem občnem zboru vseh protituberkuloznih lig v Beogradu, o katerem je »Jutro« že v torek poročalo, je bil med drugim na predlog delegata ljubljanske Osrednje protituberkulozne lige g. dr. Fetiha sprejet sklep, da se bo v letu 1934 meseca maja ali pa junija, vršil velik kongres v Ljubljani, ki se ga bodo v velikem številu udeležili delavci na polju borbe proti tuberkulozi iz vse Jugoslavije. — V novem osrednjem odboru, ki je bil na tem zboru izvoljen in ki mu je predsednik sanitetni general dr. Stajčin, so izmed Slovencev državni svetnik dr. Sagadin, docent dr. Matko, primarij dr. Debevec, predsednik Novinarskega združenja Smolej, v nadzornem odboru pa Miloš Stibler.

* Na ponedeljkovem koncertu pevkega zbora državne učiteljske šole bo poleg mešanega zbora nastopil tudi ženski in moški zbor. Ženski zbor bo izvajal štiri najnovejše narodne v harmonizaciji E. Adamčiča, ki bodo v Ljubljani prvič izvajane, in so prav zanimive. Nadalje bo ženski zbor zapel tudi lepo in efektno pesem A. Gröbminga »Dekle pri oknu«, ki je žela v Novem mestu veliko odobravanje. Moški zbor pa bo predvsem presenetil občinstvo poleg Mirka in Vodopivca s svojevrstnim izvajanjem fantovskih narodnih pesmi. Vstopnina je minimalna. Vstopnice so v prodaji v Matični knjižarni.

* Spored prosvetno-družbenega večera »Krkce« v petek 28. t. m. pri M. kliču: koncert ge. Lovštevca in g. Banovca (pa klavirju profesor g. Škerjanec), Jakob film Clevelanda, predavanje o Zornanu in reotacije g. Jana. Po oficijelnem delu godba »Odeon«. Vstop vsakomur prost brez vstopnine!

* Banovinsko tajništvo JRKD se 1. maja preseli iz dosedanjih prostorov v Kazino I. nadstropje, to je v prostore, kjer je doslej bil Avtoklub.

* Muzejsko društvo ima redni občni zbor danes ob 17. v Narodnem muzeju v Ljubljani.

* Mladinska sekcija »Preporoda« bo imela redni članski sestanek v petek 28. tega meseca ob 15. s predavanjem o balkanskih vojnah. Zaredi važnosti predavanja je udeležba za vse člane mladinske sekcije strogo obvezna.

* Vse ljubljance vidielo Pariz, kakor pa Belo Krajino, in vendar je Bela Krajina naša, popolnoma naša, pa tako le. pa. Ne zamudite ugodne prilike foto-ama-

Neprijeten duh ust

Nočem zamuditi poročat vam, da odkar uporabljam Vaso zobno pasto »Chlorodont« nima sam lep belih zob, temveč sem se rešil tudi neprijetnega duha ust. Vaša Chlorodont bom kar najbolje priporočal. Dr. V. Lj. Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din 8.— in Din 13.—, ter zavrčate vsak nadomestek.

terskega veleizleta 7. maja. Posebni vlak Vas popelje tja — Prospekti v drogeriji Gregorič d. z o. z. Ljubljana, Prešernova ulica 5.

* Občni zbor Društva državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani bo v petek 28. t. m. ob 19. v dvorani Delavske zbornice na Mikišičevi cesti.

* Pomolnški zbor Zdrženstva trgovcev v Ljubljani bo imel drevi ob 19. v Trgovskem domu občni zbor. Člani vsi vabljeni! — Društvo »Tabore«. Drevi ob 20. redni članski sestanek na realki (Vegova ulica). Pridite!

* Preporoda! Danes se bo vršil v društvenem lokalnu članski sestanek. Predaval bo tov. Figa o Koroski. Po predavanju razgovor o notranjem delu. Članski sestanek se bo vršil ob 5. m. in ob pol 6., kakor je bilo pomotoma objavljeno. — Udeležba je za vse obvezna.

* Obnovljena dela stare tremvajske in pa dela pri novi tramvajski krožni progi po mestu še vedno čakajo na pričetok. Kakor je začetek odločeno, bodo prišli popravljati staro progo konec maja ali pa šele v začetku junija. Takrat bodo pričeli tudi poplavljanje progi in polaganje dvojnega tira po Mesarykovi cesti do kolodvoza, kjer se bo nova proga stnila s staro.

Pa zakaj, ti bajta stara

ti je lice tako vedro?

»Hej, pri Stamiču je šara

v njej pa nežno svinjsko bedro!«

* Vlom v gostilno. Te dni ponoči je bil izvršen v stanovanje gostinčarja Antona Primožiča v Rožni dolini drzen vlom. Neznane, ki ga je nekoč opazil na stopnicah, a se ni zmožal zari, menel, da je prišel po poštenih opravkih, je odnesel iz stanovanja 300 Din kovane denarja, dve ženski ročni torbici, uro budilko in nekaj oblike, vse skupaj vredno okrog 1400 Din. — Tatovom pride vse prav. Izpred mehanske delavnice Franca Kristana na Tyrše-ovi cesti 54 je odnesel neko pločevinast kotel, v katerem je bilo precej cinka, medenine in bakra. Sumijo cigane, ki se vedno potikajo okrog Sv. Jakoba ob Savi.

* Izgnan iz Ljubljane. Bivši natakar 22letni Maks V., pristojen v Sevnico ob Savi, se je že dalje časa potikal po Ljubljani brez posla in se nahajal navedno v sumljivih družinah. Zagrešil je več prestopkov ter je imela policija stalno z njim posla. Ko se je te dni spet vrnil iz zapora, se je policija odločila in ga »izgnala« za dobo treh let iz vsega ljubljanskega okoliša.

* Poskušeni samomor ali napad. Rebovalci so bili večerji jutraj okrog 7. nujno pozvani na Galerijo. V hiši št. 110, so našli 83 letno mestno ubogo Marijo Pirnatovo s hudimi poškodbami na vratu, vso okrvavljeno. Odpejali so jo takoj v bolnico, kjer so jo operirali in ji rane zašili. Kakor pripovedujejo, si je Pirnatova v duševni zmedenosti prizadejala rane v samomorilnem namenu, ona sama pa je v bolnici pozneje izpovedala, da je bila napadena. Ni pa znala povedati kdo jo je napadel. Stvar ima sedaj v rokah policije. V občo bolnico so večerji pripeljali še več drugih poškodovancev. S stavbnega odra je padel 28 letni zidar Rudolf Ganzetti, stanujoč v Kamniški ulici in dobil težke notranje poškodbe. Levo nogo si je večerji dopoldne zlomila na stopnicah trgovca Albina Peršeta na Marlinem trgu 3. Užitkarica Elizabeta Petkova iz Godiča pri Kamniku je hotela večerji dopoldne prekmalu skočiti iz balkona. Pri tem pa je padla in si zlomila levo nogo. Iz Kranja so pripeljali v bolnico 49 letnega zidarja Valentina Kolmana, ki je na Gaštelju padel s strešnega stola in zlomil nogo v kolku.

Iz Maribora

* Ljudska univerza v Mariboru. Namesto v petek bo predavanje že drevi ob 20. Vseučiliški profesor g. dr. Warnier iz Zagreba bo govoril v francosčini o Napoleonu in njegovi dobi. Predavanje bodo polajevale številne skiptične slike. Da bo dostopno predavanje tudi onim, ki ne razumejo francosčine, bo označil predavatelj slike tudi v srbohrvaščini.

* Drugo predavanje vseučiliškega profesorja g. dr. Franceta Vebra bo drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice v Sodni ulici. Predavatelj bo nadaljeval predavanje o dednosti in osebnosti.

* Iz »Društva jugoslovenskih akademikov« v Mariboru. Pozivajo se vsi tovariši, da čimbolj agitirajo med svojimi znanci in prijatelji za čim številnejšo udeležbo na koncertu Akademike pverskega zbora iz Ljubljane. Koncert bo 2. maja v Unione. Predsednik DJA.

* IX. večer mariborskih zgodovinarjev je predložen na četrtek 3. maja zaradi drevišnjega predavanja vseučiliškega profesorja dr. Warnierja iz Zagreba.

* Občni zbor Društva mestnih uslužbenecv v Mariboru je bil predhodnjim v mestni posvetovalnici pod predsedstvom inž. g. Černeta, ki je poročal o delovanju društva, posebej pa še o akciji mestnih uslužbenecv za gradnjo lastnih stanovanjskih hišic. Tajniško poročilo g. Brandnerja je pokazalo delo društva za stanovski blagor mestnih uslužbenecv. Predital je tudi zahvalo župana g. dr. Lipolda za znesek 29.940 Din, ki so ga

a. Prijetni vložniki. Pred dnevi smo poročali, da je bilo vloženo v skladu s razpisom za premoženje v Hrastovcu pri Pragerskem in da je ob tej priliki izginilo več tisoč vžgalnih kapic. Marljivo orožniki so zdaj izsledili vložnike, in sicer dva v Stopni, enega pa v Mariboru. Pri vložnikih, ki so vžgalne kapice prodajali po 3 Din komad, so orožniki našli še 460 kapic.

a. Dva nočna vloma. V noči na večer so neznanec vlomili v novi prodajni paviljon branjeva Oroviča pri Treh ribnikih ob koncu mestnega parka in odnesli nekaj stvari in špecerijaške blaga. Isto noč so obiskali vložniki tudi bife v čakalnici kina »Uniona« v Čafovi ulici in odnesli precej slaščic. O vložnikih ni sledu.

Iz Celja

e. Zaključno predavanje na Ljudskem venskišči v tem šolskem letu se je vršilo v ponedeljek 24. t. m. zvečer. Predaval je g. dr. Franta Mls iz Ljubljane v sodelstvu, svetlobi, zdravju in mladosti. Predavatelj je opisal razvoj življenja in utrjeval zdravje. Navajal je pogoje za pravilno delovanje žlez z notranjo sekrecijo, ki je potrebno za normalno telesno in duševno življenje. Poudarjal je vzroke staranja in smrti ter priporočal čim več solnca, ki je vir zdravja in sreče ter čim več, ki nam more mladost podaljšati do skrajnih mej možnosti. Stevilno občinstvo je bilo predavatelju zelo hvaležno za poučna in zanimiva izvajanja.

e. Pevsko društvo »Ojčka« bo priredilo v nedeljo 30. t. m. ob 15.30 v posojilnični dvorani v Vojniški koncert z istim sporedom, ki ga je izvajalo nedavno v Celju.

e. Nezgode na državni cesti. Dne 25. t. m. se je peljala žena čevljarstva mojstra Anica Slugova iz Gaberja s kolesom v Smarjetu. Na cesti v Smarjetu je privozil nasproti neki voznik. Ko sta se hotela oba izogniti, je voznik poglavlje konja. Pri tem je padla Slugova pod voz, a je dobila k sreči samo lažje poškodbe. Prepeljali so jo v celjsko bolnico.

e. Nove srečke drž. razredne loterije se dobe v podružnici »Jutra« v Celju samo do 7. maja. Ne zamudite tega roka in si nabavite srečke takoj!

e. Elitni kino Union. Dames ob pol 17. in pol 21. zvečer opereta »Hrekenenje 202« in zvočne predigre.

Iz Laškega

e. Živinski sejmi. Ki jih je občina Maribor opustila, in sicer 14. januarja, 5. maja, 19. junija in 23. oktobra, je prevzela mestna občina in se bodo ti sejmi od sedaj redno vršili. Prvi prevzetih sejmov bo 5. maja.

e. Razpisitev vojnega razporeda za občino Laško, Maribor in Sv. Krištof bo v nedeljo 30. t. m. na sejmšču v Laški, in sicer za občino Laško od 7. do 8., za Maribor od 8. do 9. in za Sv. Krištof od 9. do 10. ure.

Iz življenja na deželi

ZREČE. V nedeljo 7. maja bo s pričetkom po rani maši pri tukajšnjem šolskem čebelnjaku pod okriljem čebelarstva podružnice za konjski srez in pod strokovnim vodstvom g. Peterčela, župnika v pokoj, celodnevni poučni čebelarški tečaj. Vabljeni!

Gospodarstvo

Najnižji zabeležen obtok bankovcev

Po najnovejšem izkazu Narodne banke od 22. t. m. je naš obtok bankovcev v tretji četrtini aprila ponovno padel za 73 milijonov Din, tako da se je skril na 431 milijonov. S tem smo dosegli najnižji obtok bankovcev, ki smo ga kdaj dosegli v sedmih desetletjih, kakaj dosegel obtok se ni nikoli padel izpod 4½ milijarde. Lani je bil najnižji 22. decembra, ko je znašal 4558 milijonov, letos pa 22. marca, ko je padel na 4529 milijonov. V primeri z lanskim letom je sedanjí obtok za 420 milijonov Din manjši, kajti lani je na dan 22. aprila znašal 4861 milijonov.

Pa tudi če upoštevamo, da imamo sedaj v obtoku nove srebrne novce, vidimo, da naš skupni denarni obtok v primeri z lanskim letom ne kaže bistvenjših sprememb. Srebrnih novcev po 10 in 20 Din je bilo izdanih za 450 milijonov. Novci po 50 Din se šele kujejo in je prišel do sedaj samo del v zakonu dovoljene vsote (600 milijonov) v promet. Na drugi strani pa je treba odbiti ono količino kovane denarja, ki se nahaja v blagajnah Narodne banke, ker ti novci niso v prometu, prav tako, kakor niso v prometu bankovci, ki jih ima Narodna banka v svojih blagajnah. Po najnovejšem izkazu od 22. t. m. je bilo v blagajnah Narodne banke za 204 milijone Din kovane denarja; od tega je okrog 170—180 milijonov srebrnikov.

Skupno a kovinskih srebrniki je torej danes v obtoku približno toliko denarja, kakor lani ob istem času in je torej nesmiselno naziranj onih, ki vidijo v izdaji srebrnih kovancev povečanje našega denarnega obtoka. Upoštevati pa moramo tudi še okolnost, da se je naš obtok bankovcev v letih pred krizo gibal na višini od 5 do 5½ milijarde Din (včasih celo še nekaj več) in pa okolnost, da je danes naš živ obtok denarja v reemči manjši zaradi tesaviranja tih zaradi pošanejšega krogotoka bankovcev. Denar, ki je danes za daljšo dobo tesaviran, lahko cenimo na 1 milijardo Din. Zaradi znanih kreditnih razmer pa istosčasno opažamo, da tudi poslovni krog držijo mnogo več denarja doma v blagajnah, kakor v normalnih razmerah, ko se spri vse večje zneske oddali v denarne zavode. Počenejši krogotok denarja, ki nastaja zaradi tega, pa ima praktično isti učinek, kakor tesaviranje. Na ta način je odtegnjen denarnemu prometu prav znaten del izdanega denarja, kar povzroča deflacijo, ki se nam dnevno kaže tudi v hudem pomanjkanju gotovine.

Če bi v naši državi dali za čas, dokler traja sedanje tesaviranje, v promet še za milijardo novih plačilnih sredstev, se vedno ne bi imeli v obtoku preveč denarja. Dosegli bi šele ono uravnano stanje, ki smo

ga imeli, preden so nastopile sedanje nevsene razmere na kreditnem trgu odnosno preden je prišlo do tesaviranja. Vprašanje deflacije ali inflacije se ne da presojati enostavno po višini izdanih plačilnih sredstev brez upoštevanja drugih važnih momentov. Zlasti v nenormalnih razmerah mora biti merodajno predvsem vprašanje, kdaj je promet z neobhodno potrebnimi plačilnimi sredstvi saturiran, odnosno kdaj izdana količina plačilnih sredstev presega to mejo ali pa ne doseže te meje.

Po izkazu od 22. t. m. je kovinska podlaga Narodne banke narasla za 1,2 na 1939,9 milijona Din. Tudi devize, ki se ne vstejejo v podlago, so se dvignile za 5,1 na 14,4 milijona Din, zaloga kovane denarja v srebru in niklu pa je narasla od 178,4 na 204,1 milijona Din.

Menični portfelj, ki je po zadnjem izkazu precej nazadoval, se je v tretji četrtini aprila za malenkost povečal, in sicer za 5,3 na 2007,3 milijona Din. Lombardna posojila po za nazadovala, toda le za 1,3 na 328,5 milijona Din.

Vzporodno s padcem obtoka bankovcev so se znova dvignile obveznosti na pokaz od 951,6 na 1031,7 milijona Din. Zirovne vloge so narasle za 38,5 na 342,6 milijona Din, obveznosti po raznih računih pa za 33,8 na 676,5 milijona Din. Naraslanje teh obveznosti po raznih računih (kjer se knjižijo predvsem vezani dinarji inozemstva in khiristični računi) vpliva vedno bolj deflacionistično na naš obtok bankovcev. Od konca prejšnjega leta se je ta postavka povečala že za 375 milijonov Din. Ker se ta dobroimetja računajo med obveznosti na pokaz, za katere je potrebno zlato in devizno kritje, je Narodna banka primorana vzporodno z naraščanjem teh obveznosti reducirati obtok, da zadosti predpisom o minimalnem kritju. Dejansko se je od konca prejšnjega leta obtok bankovcev skrčil za 341 milijonov Din.

Stanje Narodne banke na dan 22. t. m. je bilo naslednje (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 15. t. m.): aktivna: podlaga v zlatu in devizah 1939,9 (+1,2); devize, ki se ne vstejejo v obtok 14,4 (+5,1); kovani novci 204,1 (+25,6); posojila na menice 2007,3 (+5,3); lombard 328,5 (—1,3); stari dolg države 1812,5 (+0,4); začasni avansa gl. drž. blagajne 600,0 (—); pasiva: obtok bankovcev 4430,6 (73,1); obveznosti na pokaz 1031,7 (+80,1); od tega nasproti državi 12,5 (+7,8), po zirovnih računih 342,6 (+38,5), po raznih računih 676,5 (+2,1). Kritje obtoka in obveznosti na pokaz v zlatu in devizah znaša 35,38% (po zadnjem izkazu 35,40%), v samem zlatu pa 32,25% (32,28%).

Poljsak, Jernej Pezdán, Avgust Martinčič, lvi v Ljubljani ter Ivan Lenarčič iz Poničev pri Dobrem polju, Ivan Mandeljc iz Kočevja, Marij Segoln iz Jesenice, Rok Berli iz St. Vida pri Ljubljani, Tomo Homar iz Kamenika, Josip Šiška iz Krenja, Anton Petkovšek iz Logana, Avgust Primožič iz Trčica, Ivan Lotrič iz Škofje Loke ter Silvester Golmajer iz Ljubnega. Prav toliko je imenovanih namestnikov, za člane nadzorstva so pa imenovani gg.: Jošp Sluga, Franc Repič in Angelo Battelino iz Ljubljane, Ivan Bajcar iz Zagonja, Ivan Šorli iz Gorenje vasi nad Škofjo Loko, Tomaž Godce iz Bohinjske Bistrice in toliko namestnikov. Na predlog podpredsednika g. Ig'ča je bil za blagajnika soglasno izvoljen g. Mirolav Urbaš, za tehniika pa g. Primož Feroš.

Za člane nadzorstva so nedaleč imenovani gg.: Josip Sluga, tapetnik, Franc Repič, sodarski mojster, Angelo Battelino, stavbenik, vsi v Ljubljani, Ivan Bajcar, sedlar, vsi v Ljubljani, Ivan Šorli, pekarski mojster, Gorenja vas nad Škofjo Loko in Tomaž Godce, usnarski mojster, Bohinjska Bistrica.

Po 8.20 pravil ima ožja uprava Okrožnega odbora 10 članov, ki stanejoje v kraju, kjer ima Okrožni odbor svoj sedež, v širši upravi je na 20 članov. Služba članov Okrožnega odbora je šestna, paž pa dobi to zunanji člani povsemne počne stroške. Na predlog podpredsednika g. Ig'ča je bil nato izvoljen soglasno za blagajnika gosod Mirolav Urbaš, za tehniika pa g. Feroš Primožič, za predsednika nadzorstva pa g. Angelo Battelino.

Zborovalci so nato spremenili pravila v toliko, da traja funkcija doba tri leta namesto enega. O nastavitvi pomožnega

osobja se je razvila dolga debata. Za službo tehniika je prišlo 48 prostanj. Med prosilci so trije doktori, en inženjer, 16 uradnikov in 3 uradnice po poklicu, dva trgovca, dva obrtnika, 7 bančnih uradnikov, 2 rezervna oficirja, 2 upokojena banjska svetnika, 2 upokojena davčna nadsvetnika, upokojeni davčni kontrolor, inšpektor fin. kontrole, en upokojeni računski revizent in en upokojen nadsvetnik itd. Po končani debati je bil imenovan za tehniika g. Ciril Subić, za pomožno moč pa gđ. Stresen. Sledila je debata o proračunu, ki izkazuje izdatkov 102.100 Din in 6600 Din primanjilja. Zlasti so zborovalci razpravljali o članarini. Uprava je predlagala letni 15 Din za člana, kar je bilo tudi odobreno. Vsi govorniki pa so bili soglasno mnenja, da bi se prispevki diferencirali tako, da bi tednejši obrtniki plačevali več kakor šibkejši. Sklenjeno je bilo, da se prepusti združenjem, kakšna pobe-rejo članarino, samo da kvota znaša dolo-čeni znesek. Proračun je bil sprejet z vse-mi glasovi razen enega glasu.

Pri razpravi o novih predlogih g. Martičiča glede obrtnega šolstva, predlog g. Ivana Bizjaka glede uredbe o štivilu vajencev v primeri s številom pomočnikov, predlog podpredsednika g. Ig'ča glede zatiranja šušmarstva in glede omiljenja prakse pri iztirjanju davčnih zaostankov, opustitve ručne orodja in stroje. Sprejet je bil soglasno tudi predlog g. Mandeljca, naj se osnuje poseben odtsek za proučitev vprašanja fakultativnega zavarovanja mojstrov. Sprejet je bil nadalje predlog g. Mirolava Urbasa, da bi se davčna politika v državi usmerila v pravou uvedbo eksistenčnega minimuma od najmanj 12.000 D n letno, predlog g. Batjela glede omiljenja prakse pri inspekciji dela, predlog g. Poljsaka glede izvrševanja obrtniških del v delavskih mestnih občinah Ljubljanske, predlog g. Feroš Primožiča glede potrebe ukinitve zgradarine za obrtnike po manjših krajih, predlog g. Josipa Šiške glede omiljenja šušmarjev, predlog g. Lenarčiča glede potrebe poveljanja pridobivanja, nadalje podoben predlog g. Feroš Primožiča, da se z zakonom za-jamó popolna avtonomija okrožnih uredov za zavarovanje delavcev pod direktno kontrolo banknih uprav.

Podpredsednik Zbornice za TOI g. Rebek je ob zaključku čestitil Okrožnemu odboru k velikemu delu, ki ga je izvršil v tako kratkem času. Poudarjal je, da so bili zaradi ločenih in skupnih zbornic končani. Obrtništvu naj se pa zopet vne složno k skupnemu delu. Okrožni odbor je prav za prav ločena zbornica, zato pa posebejno nesprotstva in delajmo za napredek vsega stana.

Zaposlenost v industriji

Kakor smo je poročali, se je število zavarovanih delavcev v dravski banovini v marcu povečalo za 2198 na 70.794. Sedaj je OUZD sestavil še podatke za posamezne produkcijske, odnosno industrijske panoge. Oživljenje gospodarske delavnosti v marcu je v prvi vrsti pripisati sezonskim vplivom, kakor je to razvidno iz naslednje statistike o številu v posameznih gospodarskih panogah zavarovanih delavcev, kjer opazimo naraščanje predvsem v gradbeni stroki.

Štev. zavar. delavcev	prirastek ali padec	%
Gradnje nad zemljo	2045	+ 623 + 30,5
gradnja cest itd.	1821	+ 525 + 28,5
industrija kamena	2482	+ 328 + 21,3
indust. pre. voz. sredst.	256	+ 16 + 6,3
občin. obrati	1900	+ 65 + 4,7
gospod. industrija	5687	+ 262 + 4,6
kemič. ind.	1500	+ 65 + 4,3
papir. ind.	1777	+ 59 + 3,3
tekstil. ind.	9699	+ 318 + 3,3
oblačilna ind.	4089	+ 78 + 1,9
usnarj. ind.	1473	+ 23 + 1,6
gostil. kavar.	2892	+ 16 + 0,6
hišna služn.	8270	+ 24 + 0,3
čevljari. ind.	2903	- 6 - 0,2
tobačn. ind.	870	- 2 - 0,2

denarni zavodi,	—	2	—	0,4
pisarne	561	—	27	—
hišijena	1604	—	111	—
kovin. ind.	3947	—	67	—
prehram. ind.	3401	—	78	—
trgovina	3778	—	23	—
grafična ind.	1025	—	99	—
predel. lesa	3615	—		

Kakor je iz gornjih števk razvidno, se je samo v treh skupinah gradbene stroke povečalo število zavarovanih delavcev za 1676, kar predstavlja eno tretjino vsega prirastka. Zanimivo je tudi izboljšanje zaposlenosti v gozdni industriji. Tekstilna industrija beleži nov prirastek zaposlenih delavcev za 318 delavcev in delavk. Od lanskega avgusta je naraslo število v tekstilni industriji zaposlenega delavstva že za 901, in sicer od 8798 na 9699. Zaposlenost je v večji meri nazadovala le v kovinski industriji.

Gospodarske vesti

— Vinska razstava, združena z vinškim sejmom v Dolnji Lendavi se bo vršila v nedeljo 7. maja v dvorani »Krone«. Razstavljeni bodo prvovrstna vina predvsem iz lendavskih gorc. Vinarsko društvo v Dolnji Lendavi vabi vinske trgovce in gostilničarje, da se razstave udeležijo, ker se jim bo nudila prilika za nakup prvovrstnih vin po izredno nizkih cenah. Posebno vina lanskega letnika so oddala. Lendavska vina so lahka, pitna in zelo poceni. Vstopnina za obisk razstave bo za razstavljalce na brezplačno, za nerazstavljalce pa po 5 Din. Otvoritev razstave ob 9. dopoldne. Železniške zveze so zelo ugodne. Prijave za razstavo vin se še sprejemajo.

— Gospodarski stiki med Avstrijo in Jugoslavijo. Predavanje o gornjem vprašanju, ki ga bo imel avstrijski zvezni minister za trgovino in promet dr. Jakoncic v četrtek 27. t. m. ob 19. pod okriljem Jugoslovnsko-avstrijske trgovske zbornice na Dunaju, bodo prenašale jugoslovnske radio-postaje.

— Poravnalo postopanje je uvedeno o imovinski dolžnik Benjamin Benjamin, trg. z moš. blagom v Ljubljani—Moše poravn. upravnik dr. Jos. Grabrovec, odv. v Ljubljani; poravnalni narok pri okrož.

Zvočni kino IDEAL

Najlepša žena Amerike

Joan Crawford

v filmu ljubavnih zablod in temnega podzemlja

Plesalka
Bonnie

Velenapeto! Ob 4., 7. in 9. zvečer.

sodišču v Ljubljani 27. maja ob 9. prijor-ni rok do 22. maja).

— Dobave. Strojni oddelk direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. maja ponudbe glede dobave 12.000 komad. podvoznic ter glede dobave 5600 kg firmeza in 1500 kg minija. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.) — DI. rekcija državnega rudnika Velenje sprejema do 3. maja ponudbe glede dobave 3 manesamovnih cevi, 14 propustnih pip, 15 komadov zaščitnih stekel in 500 kg papirnatih vreč. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 18. maja ponudbe glede dobave 2500 kg železne pločevine. — Komanda pomorskega zrakoplovstva v Di. vužah sprejema do 18. maja ponudbe glede dobave smirka, klobučevine, železnih splint, žebeljev, žice, žag za kovino, motova, državje za pile, vijakov itd.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 15. maja po. nudbe glede dobave pločevine, 30 kg ma. sti za kroglična ležišča, 500 kg kompre. sorškega oja in 1000 kg strojnega oja; do 22. maja pa glede dobave 600 vijakov, 250 kilogramov zakovic, 300 m cevi, 5 komadov kontrolnih ur in 1 kleščo za svinčene plo. me.

Borze

26. aprila

Na ljubljanski borzi je deviza Newyork ostala danes na večerjšnji višini, dočim sta devizi Berlin in London popuščali. Trst je bil nekoliko čvrstjeji. Avstrijski šilling se je trgoval po 8,30—8,40 (v Zagrebu 8,2750—8,3750, v Beogradu 8,30—8,35). Za grške bone je bilo v Beogradu povpraševanje po 42.

Na zagrebškem efektmen tržišču je Vo. jna škoda nekoliko popuščala. Zaključek je bil zabeležen po 195. V ostalem je prišlo do prometa le še v delnicah Trboveljske premogokopne družbe po 140.

Devize

Zagreb. Amsterdam 2306,51—2317,85, Berlin 1312,36—1323,16, Bruselj 801,35 do 805,29, London 198,30—199,90, Milan 298,24 do 300,64, Newyork kabel 5152,48—5180,74 ček 5130,48—5158,74, Pariz 225,88—227,00 Praga 178,46—171,76, Curth 1108,35 do 1113,85.

Curth. Pariz 20,38, London 17,77, Newyork 468, Bruselj 72,3750, Milan 26,95, Madrid 44,30, Amsterdam 208,30, Berlin 118,75, Dunaj 55,50, Stockholm 92, Oslo 90,60, København 79,30, Sofija 3, Praga 15,42, Varšava 58, Bukarešta 3,08.

Dunaj. Dunav-Bukara-Jadran 14,25, Staats-eisenbahnen, 15,70, Trboveljska 14,66, Alpine-Montan. 11,98.

Elektr.

Ljubljana. Vojna škoda 192—195, 7% investicijsko 42—43, 6% begluške 31—32.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 192—193, za maj 185—195, 7% investicijsko 42—43, 4% agrarne 22—24,50, 7% Drž. hip. banka 42 den., 6% begluške 31—32; bančne vrednote: Narodna banka 3500—3600, PAB 191—193,50; industrijske vrednote: Šečera Osijek 110—150, Trbovlje 135—140.

Beograd. Vojna škoda 193, 191 zaklj., 7% investicijsko 43 zaklj., 6% begluške 32,50, 31,50 zaklj., 7% Drž. hip. banka 43 denar, Narodna banka 3650 den., PAB 192,50 zaklj.

Dunaj. (Tečaj v privalnem klirinu) Beograd 12,02, London 31,92, Milan 48,52, Newyork 84,92, Pariz 36,71, Praga 25,71, Curth 180,13, 100 S v zlatu 131,47 S v pap.

Blagovna tržišča

ZIT0.

+ Chicago, 26. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 66,50; za julij 67,75; za sept. 68,625; korusa: za maj 35,25; za julij 37,875; za sept. 39,75; oves: za maj 23,625; za sept. 24.

+ Winnipeg, 26. aprila. Začetni tečaji: Pšenica: za maj 67,50; za julij 68,50; za okt. 60,75.

+ Ljubljanska borza (26. t. m. Tendencea za žito čvrsta. Nudijo se: pšenica (po mlevski tar. slov. post. plač. 80 dni): baška, 76 kg po 272—277,50; baška, 77 kg po 290—292,30; korusa (mlevska tar. slov. post. plač. 30 dni): baška prompna po 112,50—113; za april po 120—122,50; moka: slov. postaja, plačljivo 30 dni): baška 90c po 425—430, banatska 425—440.

+ Novosadska blagovna borza (26. t. m.) Tendencea nespremenjena. Pšenica: baška, okol. Sombor, Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška, baška potiska, sremska 225—231, gornjebaška 222,50—227,50. Ječmen: baški, sremski 61/65 kg 95—97,50; pomladni 66/67 kg 100—102,50. Oves: baški, sremski, slavonski 92—94. Korusa: baška 61—63; sremska 62—64; baška za april—junij 68—70; banatska 59—61; Dunav, Tisa šlep 67—69, ladja Begej in Sava 66—68. Moka: baška, banatska 90c in 90c 345—365; 92c 325—345; 95c 335—325; 96c 275—285; 97c 165—175; 98c 67—67,50. Otrobi: baški 55—57,50. Filol: baški: baški, sremski beli 100—105; slavonski marogasti 92,50—95.

+ Budimpeštanska termenska borza (26. t. m.) Tendencea slaba, promet miren. Pšenica: za maj 12,97—12,98; za junij 13,30—13,31; za okt. 12,09—12,10; rž: za maj 6,64—6,66; za junij 7,79—7,80; korusa za maj 7,95—7,96; za julij 7,42—7,44.

BORZA

ROBE, DELA IN POSESTI

»Jutrove mali oglasnik donša vsakomur velike koristi.

Posestnica je na zagoneten način izginila

Nova vas pri Ptuj, 26. aprila. Ze lani smo poročali o veliki nesreči, ki je zadela družino Perneka Janeza, posestnika v Novi vasi pri Ptuj. Družini je meseca avgusta utonil 15 mesecev stari sinček Alojz v gnojnici. Od tega časa dalje se zakonca nista več dobro razumela in prišlo je med njima včasih do hudih preprirov in celo do pretepev. Mož Ivan je nekoč svojo ženo Rozo tako pretepel, da je dobila hude notranje poškodbe, zaradi katerih je morala v bolnišnico. V času, ko je bila žena v bolnišnici, je 20. septembra zgodaj zjutraj nenadno nastal ogenj v Pernekovem gospodarskem poslopu. O požaru so takrat vaščani mnogo govorili, ker so našli živino v hlevu trdno privezano in hlevska vrata prevezana z žico.

Istega dne se je Roza Pernekova vrnila iz bolnišnice domov in je našla le pogorišče, njen mož pa je neznano kam pobegnil. Vsi so takrat mislili, da je izvršil samomor. Čez kakih pet dni pa se je Pernek sam javil orožnikom, ki so ga zaradi suma požiga aretirali, a so ga spet izpustili, ker se je izkazalo, da ni kriv. Bil je ve potrt in kakor je sam izjavil, je čestokrat mislil na samomor.

Med zakonca tudi potem ni več vladala sloga. Žena se je nekoč pojavila v Ptuj in beračila po mestu. Bila je aretirana, zadelal pa se je njen mož, ki jo je odvedel nazaj domov. Ob božiču so Rezo Pernekovo vaščani še videli doma, a od takrat naprej je izginila za njo vsaka sled. Mož sam je v skrbih za njo in ne izključuje, da bi šla žena v vodo. Može doslej še ni prišel oblastov da pogreša svojo ženo. Vsekar je zagonetka, da o ženi ni duha ne sluha. Vaščani z zanimanjem pričakujejo, kaj se bo v zadevi ukrenilo.

Radio

Četrtek, 27. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Radio-kvartet. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, Radio-kvartet, borza. — 17.30: Šolonski kvintet. — 18.30: Laščina. — 19: Gospodarsko predavanje iz Dunaja. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEograd 12.05: Radio orkester. — 16: Narodne posmi. — 19: Koncert orkestra. — 20: Prenos iz Ljubljane. — Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Orkester balalajk. — 20: Prenos koncerta iz Ljubljane. — 22.10: Plesna glasba. — PRAGA 20: Koncert godalnega orkestra. — 20.30: V Pragi pred 80 leti. — 21.30: Ciklus školskih kvartetov. — 22.15: Plošče. — BRNO

Iz življenja in sveta

Neposlušnost je zmagala

Nepričakovan uspeh drugega vzleta nad Himalaje

Angleška je sprejela z velikim navdušenjem vest, da je drugi polet britske letalske ekspedicije nad Mount Everest uspel nepričakovano dobro. Zasluga za to gre izvirni organizaciji podjetja, drznosti njegovih članov, a tudi njih — neposlušnosti.

Prva ekspedicija namreč ni uspela tako, kakor bi morala. Znanstveni cilj, da bi se iz zraka fotografirala skoraj neznana južna pobočja osrednje skupine Everest, se je deloma izjalovila, ker vremenske prilike v višinah niso bile tako idealne, kakor so prvotno poročali. Letalci so se vrnili celo v prepričanju, da bi bil polet nad najvišjimi vrhovi Himalaje tvegana stvar tudi v tu najboljše možnih okoliščinah. To poročilo je imelo za posledico, da sta vlad v Londonu kakor v Kalkuti odrekli odpravi dovoljenje za ponoven poskus. Omejili naj bi se začasno na manjše polete, v katerih bi bili potrebni, da se dopolni film o Mountu Everestu in njegovi okolici, ki je bil tudi na programu ekspedicije.

Letač ekspedicije in poročnik Mac Intyre

Ta odredba je bila velik kamen spotike za člane ekspedicije. Depše so letale sem in tja, da bi se razveljavila, a brez uspeha. Navzlic temu, da je bilo še mnogo filmskega materiala na razpolago in zadosti kisikove zaloge za polet v najvišjih višinah, je delo brezplodno počivalo oziroma se je omejevalo na nepotrebne akcije. Tudi se je zgodilo nekaj svojevrstnega.

19. aprila bi se bil moral izvršiti spet manjši polet. Odgovorni vodja ekspedicije pa je lezal tedaj z visoko vročino v postelji. Vreme se je hipoma zjasnilo, pogoji za nov velokopeten poskus so se zdeli izvršni. In temu videzu raziskovalci niso mogli odoliti. Dve letali, ki sta se bili dvignili k manjšemu poletu, sta se usmerili preprosto proti Mount Everestu, in sicer z zapadne strani, da bi imeli veter v hrbtu za pravi vzlet. Do višine 18.000 čevljev niso iz štedljivosti uporabili kisikovih aparatov. V višini 22.000 čevljev je imelo letalo, v katerem sta bila poročnik Mac Intyre in Fisher, zastopnik britske Gaudmontove filmske družbe, težave z vzgibalnikom. Fisher, ki je bil zaposlen s snemanjem, je moral Intyru z odvijalnikom na pomoč, da sta popravila stroj, potem pa je moral z odvijalnikom manipulirati okoli svoje filmske kamere, s katero tudi ni bilo nekaj v redu. Med popravljanjem sem in tja, krmarenjem, snemanjem sta dosegla 22.000 čevljev in 42 stopinj Celzija pod ničlo, veter pa je brlil z brzino 120 milj na uro. Odvijalnik je padel Fischerju iz rok in izgubil nekaj na neposledno ozemlje, a tedaj sta bila Everestu že na 500 jardov blizu in Mac Intyre je povedel aparat okoli vrha na blizino 100 jardov (manj nego 100 m!). Filma je zmanjkalo, toda naloga je bila dosežena: Fischer je bil posnel vse bližnje okoličnice Everestu, v kolikor se je skladala v celoto s posnetki prvega poleta.

Drugo letalo z lordom Clydesdaleom kot pilotom in poročnikom Blackerjem kot opazovalcem je doseglo višino 31.000 čevljev in Blacker je opravil svojo nalogo temeljito: posnel je s kamero vsa pobočja, brezina in manjše vrhove na jugu Mount Everestu, tako da je s tem rešil tudi znanstveno nalogo ekspedicije. Fotografije so uspelo sijamo, za kar gre zahvala tudi pilotoma, ki sta zvala v najhujšem vetru obračati svoj letalo po potrebi in ju po potrebi obdržati v isti višini. Lady Houstonova, denarna podpornica ekspedicije, ki je prej sama brzojavila, naj se ta ne spušta več v boj z »demoni Himalajec«, je izrazila pogumnim možem svoje občudovanje in priznanje. Vse se je dobro izteklo.

Kopalisce za hrome

Predsednik Roosevelt je še v času, ko ni mislil, da bo kdaj predsednik ameriške države, poklonil velik del svojega imetja, da se zgradi v Warm-Springsu, kjer izvirajo topli vrečki, kopalisce za ohromele. On sam je bil preizkusil zdravilni učinek teh vrečev, saj je bil velik let svojega življenja popolnoma hrom.

Kopalisko postopje je sedaj dovršeno, do jeseni pa bodo uredili njegovo notranjo opremo in bazene za bolnike. Otvoritev se bo izvršila na svečan način in ji bo prisostvoval tudi predsednik.

Lindbergh zopet ušel smrti

Počivnik Charles Lindbergh in njegova žena bi bila pred dnevi lahko postala žrtvi letalske nesreče. Letela sta z aeroplanom čez ameriško celino. Med vožnjo pa se je vnela v aparatu cev za odvajanje plina. To se je zgodilo v trenutku, ko je letalo krenilo proti ozemlju države Ohio. Motor se je sam od sebe ustavil in aparat je začel padati ter je srečno sedel na tla. Pristaneček se je izvršila tako gladko, da nista bila ranjena ne Lindbergh ne njegova žena, niti druge osebe. O Lindberghu, ki je znan kot človek sreče, se ob tej priliki lahko vnovč poudari, da je bila sreča, ki ga je tudi topot očuvala nevarnosti, katero bi plačal vsak drugi letalec z življenjem.

Štiri pri enem klavirju

V Londonu zbujajo veliko senzacijo štiri sestre Fayre, ki igrajo klavir na enem klavirju

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, bledeci, obolenosti zlez, izpuščaji na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« vodo, izborna tolažba delovanje črevesa. Odlični možje zdravilstva so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro preneajo »Franz Josefovo« vodo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Paderewski zbolel v Ameriki

Polski list poročajo iz Amerike, da je Paderewski nenadoma zbolel. Dobil je napad, zaradi katerega se mu je skrivila hrtenica. Morali so odpovedati vse koncerte, ki so bili najavljeni za prihodnje dni. Paderewski je anel koncertirati med drugim pri prezidentu Rooseveltu in 29. aprila se je namenjal vracati na ladjo za povratek v Evropo. Ta vožnja je zaradi bolezni takisto odgojena.

Sama si je odprla trebuh

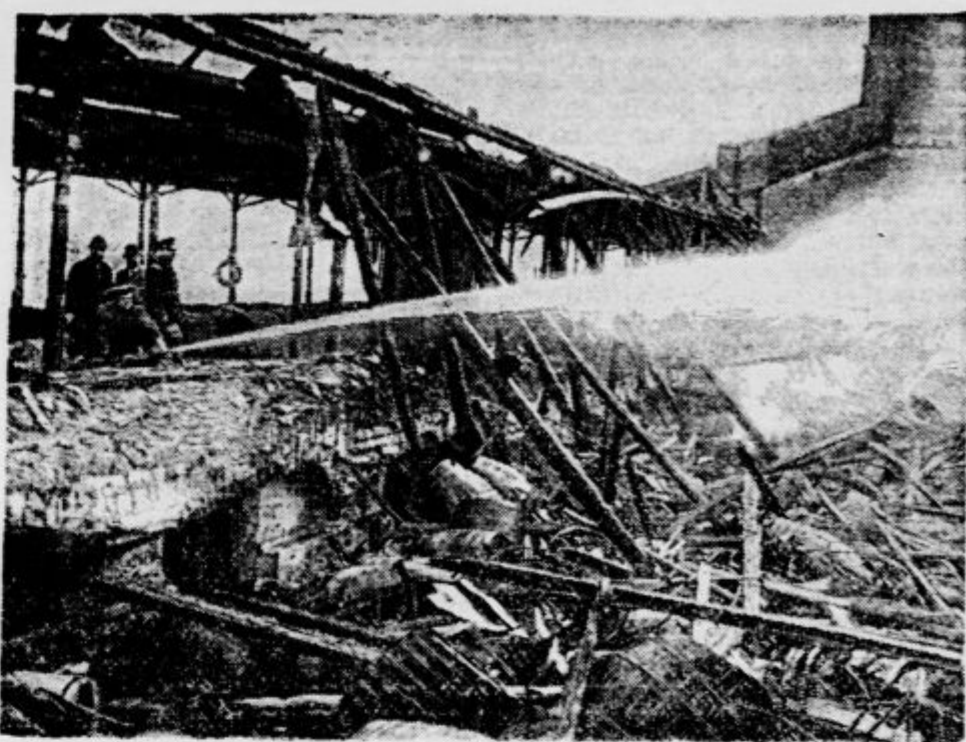
Na vseučiliško kliniko v Budimpešti so prenesli te dni 84 letno staro Marjo Kozmo. Imela je precezen trebuh. Na vprašanje, kako je prišlo do tega, je starica pojasnila, da je čutila že daleč časa bolečine v trebušni votlini. Zanimalo jo je, kaj je vzrok bolečini, zato je vzela kuhinjski nož in si odprla trebuh. Zdravniki se nadejajo, da bodo kljub nevarnemu stanju starki otepli življenje.

Tako sta si v Washingtonu stisnila roko

angleški ministrski predsednik Mac Donald in ameriški prezident Roosevelt

Katastrofalen požar v londonski luki

V londonskem pristanišču je pred dnevi izbruhnil ogenj, ki je uničil v tamošnjih skladiščih štiri sto sodov ruma. Ogenj so gasilci lokalizirali

Uspešna reklama

Dogodivščina izginile pevke v Berlinu

Te dni so nemški tisti z debelimi žrcami poročali, da je izgubila operna pevka Šarlota Börnerjeva. Zanimajka je v nedeljo in je pustila nekaj pisem, ki so dale slutiti, da namerava izvršiti samomor zaradi zapostavljanja v pevski stroki, kjer baje dolgo Nemo še vedno veliko prednost izozemcem, medtem ko morajo domači umetniki stradati krahla.

Pevka je napravila iz svoje zadeve politično afero. Pisala je namreč med drugim tudi Hitlerjevemu ministru za propagando Goebbelsu in generalnemu intendantu berlinske opere Tietzju. Goebbelsu je sporočila, da je že dolgo članica narodno-socialističnega »Kampfbunda«. Zaradi tega ni mogla dobiti angažmana na Državni operi v Berlinu od 1. 1927 do danes. Za neangažiranje pa so bili merodajni tudi drugi momenti. Dr. Seelig, ki je bil 1. 1927 gledališki poročevalec v berlinskem prostovolnem ministrstvu, je zelo silil vanjo in ji je dal razumeti, da zavisi njen angažman v veliki meri od tega, kar bo predlagal on. Börnerjevi je začelo življenje v Nemčiji presaditi. Odpeljala se je v Ameriko, kjer je nekaj let delovala z uspehom. Pozneje se je vrnila domov, toda zaman se je prizadevala, da bi jo angažiralo kakšno gledališče. Generalni intendant berlinske opere je bil celo tako nesramen, da ji je prepovedal prestopiti prag gledališča.

Ko so vsi ti dobera premislili to zadevo in priobčili glavno vsebino pisem, ki jih je Börnerjeva pisala raznim osebnostim, pa so se pevka nenadoma zopet pojavila v

Berlinu. Baje jo je na podlagi opisov poznala neka dama, ki jo je pregovorila, da se je vrnila domov. Število takoj pograbilo narodno-socialistične organizacije, to jo začele izrabljati za primer, kako trpe krivico narodnostno zavesti Nemci, medtem ko imajo Židje vse prednosti. Namer

Šarlota Börnerjeva

te kampanje pa je konec konca prozorec Börnerjeva si je s svojim službjem napravila izborna reklamo in ni dvoma, da so bodo zaradi večje insceniranja skandala kmalu angažirali v imenu nemške kulture.

Bršljan in revmatizem

Mlada zakonca, ki sta si pred letom dni napela neko vilo v Provansu, sta tožila go. spodarja za odškodnino, da se je mlada žena v vili nezadovoljno revmatizma, česar bo gotovo kriv bršljan, ki se vzpenja po zidovih vile.

Sodišče je zaslusilo celo rajdo strokovnjakov, vrtnarjev in drugih, da ugotovijo, kako je s to zadevo; vsi strokovnjaki pa so izjavili, da se je morala najemnica naleziti revmatizma kdaj prej, kajti bršljan nikakor ne prinaša višje v hišo, temveč jo nasprotno pohlepno srka iz zemlje in iz dov, ki jih tudi varuje pred dežjem in snegom. Poletu drži stanovanje hladno, ker se sončni žarki ne morejo neposredno upirati v zidove. Sodišče je nato tožbo zavrnilo.

Prva vožnja »Macona«

Novi ameriški zrakoplov »Macon« je te dni prestal prvo preizkušnjo v zraku in srečno zaključil svoje prvo potovanje. Vlada pa je izdala pred to vožnjo strog nalog, da se ne sme nobeno letalo približati zračni koloni na 1 km daljave. Letalci, ki bi se pregrešili proti temu predpisu, izgube takoj pravico do zračnih voženj in se jim odvzame letalska licenca.

»Macon« je, kakor smo že poročali, zvesti posmetek nedavno ponorečnega »Acrona«, kristni kum pa mu je bil pokojni admiral Moffet. Čeprav stiči zunanje »Macon« na las svojem bivšemu tovarišu v zraku, je vendar v notranjosti dokaj drugače zgrajen. Pred vsem so prostori za častnike in moštvo boljši in udobnejši, pa tudi sicer ima »Macon« gotove prednosti. Njegova brzina znaša 130 km na uro. Tudi »Macon« ima nosilno ploščo za sprejemanje letal, kakor bivši »Acron«. Američani pa ne gledajo z nič kaj prevelikim zanimanjem na to svojo najnovejšo tehnično pridobitev.

Zdravje in bolezen

Kuhalni lonec je prvi aparat za prebavo. Zoben odvzame precej dela, ker omejuje jedi in jih napravi prebavljivejše.

Dr. Bienstock je mnenja, da izvira vsi sokli krvni pritisk iz kronične zastrupitve oz. preobčutljivosti za živalsko beljakovino. Zahteva najmanj tri mesece stroge vegetarijane diete, ki prepoveduje razen masla vse živalske jedi, tudi mleko in jajca.

Čas poroda izračunamo tako, da gremo od prvega dne zadnje menstruacije tri mesece nazaj in prištetemo celo leto ter 7 dni.

Nekateri kirgiški, indijski in zamorski rodovi ne uporabljajo absolutno nič kuhinjske soli in so zanj tako občutljivi, da zbolijo, če morajo kdaj jesti osoljeno hrano.

Če upoštevamo, da gre temperatura v polarnih krajih neredko pod 50 stopinj Celzija, v tropskih pa za isto toliko nad ničlo, moremo reči, da prenese človek v splošnem temperaturne razlike do 100 stopinj. V primeru obleki itd. je človek za vremenske razmere v veliki meri prilagodljiv.

VSAK NAROČNIK »JUTRA«
je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Nemški 1. maj

Hitlerjeva vlada v Berlinu je, namestu da bi prepovedala prvomajniško proslavo, vzela prireditve v svoje roke. Namestu komunističnega klavirja bo letos simbol 1. maja klavirski s kljukastim križem.

Čevlji, ki se sami snažijo

V Meltonovem zavodu v Pittsburghu (USA) je se posrečilo resnično »snažanje« iz um. Čiščenje čevljev v bodoče namreč ne bo več potrebno, ker bodo njihovo gornje umje prepočili z nekim ekstraktom loščila za čevlje, ki bo ob naravni toploti nog sam stopil v alkojo. Čevlji se sploh ne bodo mogli več umazati, čeprav bodo stopali še po takšnem blatu. Čevlji z novo avtomatično mažo pridejo že v kratkem v prodajo.

Smrt človeka, ki je izsledil

Mato Hari

V Osnovu je umrl bivši vojaški poveljnik Ladoux, ki se je uspešno udejstvoval med svetovno vojno v protivohunskem odseku francoskega vojnega ministrstva. Njegova zasluga je bila, da je vojaško sodišče prijelo in izvršilo justifikacijo nad znano vohanko Mato Hari.

Družabna drama v Parizu

Te dni se je odigrala v Parizu krvava družabna drama. Inženjer kemije Thuau, en istoimenega profesorja za kemijo na kemičnem inštitutu pariške univerze, si je v družbi svoje žene privoščil nekoliko razposajene zabave po barah in varietetih. Zakonca sta na ta način obiskala precej lokalov. V ranih jutranjih urah, ko je njuno veselje prikipelo do vrhunca, pa je dobila inženjerjeva žena živčni šok in je v nekem zabavišču potegnala samokres ter se ustrelila. Njunožna moža je to tako pretreslo, da je tudi sam segel po revolverju in si končal življenje.

Plot se je vdal

V Anversu čistijo zdaj nabrežje ob pristanišču. Na nekem prostoru, kjer je lep razgled na luko, se je te dni zbralo večje število ljudi, ki so opazovali delavce pri čistilnih delih. Mnogo pa je bilo pritiskala v ospredje, da se je naposled podrl plot, ki je bil iz varnostnih razlogov napravljen tik nabrežja. Pritiski ljudstva je tedaj potisnil v vodo 15 ljudi med njimi tudi nekaj otrok. Večino ponorečencev so morali zaradi hudih poškodb oddati v bolnišnico.

Žena z brado

V Rimu so imeli te dni zanimivo razpravo. Nekaj gospod Roussiere je bil vložil tožbo za ločitev zakona, češ da svoje žene ne more več ljubiti, ker ji je začela poleg brkov poganjati tudi brada. Žena je pripravljena sprejeti ločitev, zahteva pa milijon lir odškodnine in 500 lir mesečne podpore. Sodišče je tožbo zavrnilo in tožitelja obsojilo na plačilo stroškov, češ da ni ženska brada v današnjih časih, ko si to ženska lahko odpravi s kozmetičnimi sredstvi, noben razlog za ločitev. A tudi če bi se odločil za to ločitev, bi žena nikoli ne prodala s svojo zahtevo po odškodnini milijon lir, ker je njena dolžnost, da se v takšnih primerih poslužuje kozmetičnih sredstev in zdravniškega nasveta, to pa tem bolj, če ji ni šlo v materialnem pogledu nikoli slabo.

Potres v katjanskem Dodekanezu

Te dni so imeli na dodekaneski otoku Kosu močan potres, ki je zahteval več sto življenj in napravil dokaj materialne škoda. Domnevajo, da je bilo ognjišče potresa v Anatoiji.

SPOMLADANSKE OBLEKE

za gospode, površnike in velika izbera suknja modernih vzorcev še vedno najceneje pri

Drago Schwab, Ljubljana

ANEKDOTA

Učitelj: »Kdo mi pove kakšno koristno žival?« — Peterček: »Jaz. Koristna žival je n. pr. konj.« — Učitelj: »In zakaj je konj koristna žival?« — Peterček: »Zato, ker je mogoče ž njo na dirkah zaslužiti denar.«

Vsak dan ena

»Torej moja hči bi imela sto tisoč Din dote. Kaj mi lahko nudite kot protiuslogo?«
»Pobotnico, da sem prejel sto tisoč Din.«

W. MECKAUER:

Hana išče poti

Roman.

»Ali nam hočete res predavati o moraliki? To se vam najmanj spodobi. Zakaj pa z ubogo žrtvijo niste imeli usmiljenja? Kje je bila takrat vaša moralika?»

Tedaj se je oglašal zagovornik in protestiral proti takemu načinu obravnavanja, češ, da ni nepristransko, ako predsednik še pred posvetovanjem obsoja obtoženca.

»Vsako vikanje in svoje vodstvo zavračam,« ga je zavrnil predsednik. »Obtoženca bom kaznoval, če se me še enkrat predrzne kritikovati. Očitaj mi je, da mu že v ustih zavijam besedo. Mislim, da obravnavam slučaj z vso možno nepristranostjo; zato naj ostane obramba v mojih, ki jih določa zakon.«

Mirno nadaljevanje obravnave je bilo ta dan onemogočeno. Duhovali so bili preveč razgledi. Senzacija s steklenko etra, ki je bila obtoženčeva last in ki jo je bil sam prinesel v umorjenkino stanovanje, je tčinkovala kakor bomba. Razgnala je zasedanje, in po vziajmi izjavi, da nista ne obramba ne vodstvo, sodišča hoteli osebno žaliti drug drugega, je predsednik ob šestih popoldne trujen prekinil obravnavo. Določil je, da se bo nadaljevala drugi dan ob devetih zjutraj. Treba je bilo prebrati še nekaj pismen; nato, je dejal, se dokazno postopanje zaključilo in govori se lahko prično.

Drugo jutro je bil že ob sedmih zjutraj silen naval. Zaradi zastopnikov tiska, ki jih je bilo dokaj več kakor pričarj — tudi dopisniki tujih in prekomorskih dnevnikov so bili prišli — si je bilo sodešče izbralo večjo dvorano. A tudi tu je bilo premalo prostora za vse občinstvo, ki je pritiskalo k senzacijski obravnavi. Snoči so bili

pozni večerniki še »osvetlili« najnovejša razkritja, in jutranji listi so v dolgih člankih opisovali trenutno stanje obravnave, ki so spravljali vsak dan kaj novega na svetlo. Slišati je bilo glasove, ki so se upirali indicijemu dokazu in zanimavali obtoženčevu krivdo. Trdili so, da prevrjena steklenica, v kateri je bil eter, še ni dokaz zločinškega dejanja, ker se je utegnila tekočina razliti tudi »brez človeške pomoči«. Drugi listi so spet obsojali brezvestno početje mladega človeka, ki ni znal priznati dobremu slovesu stare, spoštovane rodbine, in terjali, naj sodišče kaznuje hudodelca. Spet z druge strani so posebno poudarjali vprašanje, kje je ostal zavojček z vato, ki ga je bila omenila Helga Drewitzova. Ta je bila rekla, da ga ima v kovčegu; a tega ni bilo moči zanesljivo dognati, ker je vsak vedel, da je mogla prinesiti katerikoli zavojček vate s seboj. Zato se je bilo treba odreči tega dokaza. Videti je bilo skoraj, kakor da bi se končavala pravda, v kateri je šlo za človeško življenje, v občem prepriju zaradi zavojčka vate. Vsekako je bil tretji dan obravnave tak naval, da je morala policija v širokem loku zapreti dohod in strogo paziti, da so prišli v obravnavno dvorano samo tisti, ki so imeli vstopnice.

Larsu Kösterju je bilo kaj temno pri duši, ko je videl vso veliko množico, ki je bila prihitela gledat njegovo obsojenje. Najprej se je ozrl na Helgo. Ta je sedela čisto spredaj v eni izmed klopi za priče in srmela vanj, kakor da ga ne bi mogla spoznati; njene oči so bile izkloane in prazne. Zraven nje je sedela njena sestra Marijana, nato Sevarin, Hana Reinholdova, vratar Grützner, zdravnik iz Zehlendorfa in vsi ostali. Köster je bil prebil hudo noč. Moreče sanje so ga mučile; spet in spet se je videval na morišču in čutil, kako mu stoji za hrbtom krvnik, čigar vzdignjena sekira se leskeče v soncu. Ali ga bodo porotniki spoznali za krivega? Doselej je bil poln zaupanja, in preiskovalni zapis ga ni bil kdo ve kako potlačil. A zdaj se je videl obkoljenega; ogniti se ni mogel nikamor več, in od prihodnjih nokaj ur je bilo odvisno, ali bo za

zmerom uničen, ali pošketa obsodba in kazen mimo njega. Na pogled ni bil videti ne skesan ne potr, in njegov nastop je bil spet tako čil in samozavesten kakor prvi dan. Videl je, kako so ga vsi ogledovali; in res si je bil za današnji usodni dan skrbno počesal lase, in ustnice so se mu poglobile v lahnem smehljaju. Hana ga je sovražila, kadar ga je pogledala. Igral je komedijo in se pretvarjal. Očitno mu je bilo samo do vnanjega vtisa!

Predsednik je otvoril sejo in sporočil, da je prišlo pismo od nekega dr. Walkowskega. Dr. Walkowski, mlad zdravnik iz kurfürstendamske četrti, je pisal, da je iz časnikov zvedel, da so govorili tudi o zadevi gospoda dr. Schröterja. Ponujal se je za pričo, ako bi sodišče morda hotelo preveriti značaj Schröterjeve rane, in poudarjal, da je, kakor mu velevala dolžnost, že davno opozoril oblastiva, a da se ni v tej zadevi doslej nič zgodilo. Sodišče je soglasno odložilo to pismo, češ da ni s predmetom obravnave v nikaki zvezi. Ves čas, dokler so govorili o pismu, je sedel Köster kakor okamenel in se ni gnil.

Nato so nadaljevali branje umorjenčinih pism. Nekatera izmed njih so podajala neoporečne dokaze, da je bil Köster nekakrat za trditi novinariki svoj namen, da se z njo poroči. Najstarejša, ki jih je bil pisal pred kakim poludrugo letom, so bila še ameriška, iz Newyorka. Predsednik se je čedalje bolj onejeval na tista pisma, ki so zadevala Kösterjevo razmerje do umorjenke, in izločeval vse, kar je zadevalo druge reči. Tako se je bolj in bolj oblikovala slika premetenega človeka, ki je bil v zahteva za storjeno uslugo obljubil ženski zakon in ki ga je ta žarem hvalečnosti težil. Kaj je, bilo bolj naravnega kakor to, da je pri prvi priliki poizkusil spraviti nadležno terjalko s poti? Kakšno uslugo mu je bila storila Eliza Vollscheidtova, iz pisma na žalost ni bilo razvideti, čeprav so se spet in spet ponavljali namigi nanjo. Od Kösterja, ki so ga vpraševali zastran tega, ni bilo moči dobiti poasnila.

S P O R T

Občni zbor SK Kamnika

SK Kamnik je 21. t. m. na svojem rednem letnem običnem zboru polagati račune o svojem delovanju v preteklem letu. Zbor se je udeležilo 64 članov. Po pozdravnih besedah predsednika dr. Zvoljaka so podali svoja poročila posamezna funkcionarji. Iz njihovih poročil je razvidno, da je klub prav živahno deloval. V polletju je zgradil lopo teniško igrišče, v katero je investiral okrog 13.000 Din. Ze v prvem letu je odplačal od te vsote 9000 Din. V jeseni je popravil smučsko skakalnico. Siročki za ta dela (nad 1000 Din) so bili krati z uprizorjenjo gledališke igre.

Teniška sekcija je dobila po odločitvi prišla velik razmah in šteje 30 članov. Priredila je v polletju dva dvoboja z novomeškim Elanom in Ilirijo, gostevala v Domžalah in se udeležila po dveh letih tudi tešcem za državno prvenstvo v Ljubljani. Za velik napredek te sekcije ima poleg agilnega načelnika g. Stuzija posebno veliko zaslug trener g. Fredi Pouthon.

Plavalna sekcija je izvedla prvenstvene tekme LPP in medkлубske tekme, na katerih sta sodelovala Ilirija in Primorje. To so bile obične tudi tekme za klubsko prvenstvo. Na podseveznih tekmah je klub zavrzel v juniorskem plavanju drugo mesto pred Mariborom iz Maribora. Klubski prvakinja Valči Božičeva je takrat osvojila prvenstvo podseveze v disciplini 100 m prsmo, pri juniorskih shodih pa sta se plasirala Stelka Horvarjeva in Tone Pogacnik na drugo mesto.

Zmako-sportna sekcija je izvedla prvenstvene tekme LZSP in priredila klubske prvenstvene tekme seniorjev in juniorjev. Slabe zmogane razmere so sekciji onemogočile krepak razmah. Iz istega vzroka tudi dšolna in hockey-sekcija nista letos delovali.

Nogometna sekcija beleži lep razvoj. Odigrala je 12 tekem, od katerih je zmagala samo dva. Kočljivo in za razvoj te sekcije vložno je vprašanje nogometnega igrišča. O tem se je vnela živahna debata, končno pa je bil sprejet sklep, da se osnuje poseben fond, ki se bo ob ugodni priliki porabil za nakup primernega prostora za nogometno igrišče. Pri volitvah sekcijeških ne-

čelnikov je bil za teniško sekcijo ponovno izvoljen Valter Stuzi, za nogometno Vinko Možina, za zimskeposportno ramostjo sedonjega Karla Kurnja, Ferdo Smuc, za plavalno pa inž. Franci Dolenc namesto dosedanjega načelnika Stergarja.

Pri sklopnosti sta predsednik dr. Zvoljak in tajnik Zika odstopila polovico članov pa je zapustilo zborovanje. Ostalih 36 članov je nato izvolilo za novega predsednika F. Smuca, za tajnika pa F. Berenja.

Posebni vlak v Zagreb, 30. t. m. ob priliki liga-tekme Primorje : Concordia Vlak je zagotovljen. Nadaljnje prijave se sprejemajo v potovalni pisarni: Putnika Gajeva ulica ali pri inkasantu Primorja še v petek, 28. t. m. celodnevno. Odhod vlaka iz Ljubljane je nekoliko izpremenjen. Iz Ljubljane odhaja vlak ob 6.35 zjutraj, postanek v Hrastniku ob 7.37, v Zidanem mostu ob 7.47, odhod z Zidanega mosta ob 8., odhod iz Sevnice ob 8.21, iz Brežic ob 8.54, prihod v Zagreb ob 9.41. Povratak: odhod iz Zagreba ob 21.30, postanek v Brežicah ob 22.19, v Sevnici ob 22.52, v Zidanem mostu ob 23.22, v Hrastniku ob 23.40, prihod v Ljubljano ob 0.40. Vlak vozi tedaj s hitrostjo brzovlaka. Opozorjajo se interesi, da se bo skušala preskrbeti prvovrstna prehrana: Kosi in bode sprejemalo v vlaku. Opozorjajo se interesi z Vrhnik, da se prijavijo pri g. Jožetu Gromu, trgovcu, najpozneje do petka, 28. t. m. zvečer. Pri prijavi morajo plačati znesek 43 dinarjev za vožnjo Ljubljana—Zagreb in nazaj in vožnjo za avtoob Vrhnik—Ljubljana in nazaj. Interesentom iz Celja sporočamo, da imajo v Zidanem mostu priključek na posebni vlak; zaradi tega naj pošljejo nemudoma prijave za Zagreb na potovalno pisarno Putnika, Gajeva ulica in naj istim prilože znesek 43 Din za vožnjo Zidan most—Zagreb in nazaj. Izleta se udeležijo tudi vrhniška godba na čelu vrhniških simpatizentov, ki si bo brez dvoma znala pridobiti simpatije in naklonjenost vseh udeležencev pohoda v Zagreb. Hitre s prijavi; zadnji rok je petek 28. t. m. zvečer!

Pomlad v Beli Krajin

Cromelj, 20. aprila

Spet je zacvetela pomlad med našimi vinskih goricami. Kmet je vložil vse svoje nade v plodno zemljo in zazelel, da bi mu bila bolj rodna, nego zadnja leta, ko mu je suša uničila skoro ves pričakovani prihod.

S posebnim ozirom na poljedelstvo lahko ugotovimo, da so vsi potrebni pogoji ugodni. Debeli snežna odeja je ščitila ozimino pred mrazom, zato so vse žitarice ugodno prezimile. Tudi gnoj je bil pravočasno spravljen na njive in deloma celo na senožeti. Organiziranih je nekoliko gnojilnih poizkusov z umetnimi gnojili, katere je brezplačno prispevala tvornica za dušik v Rušah. Obžalovati pa moramo in se čuditi dejstvu, da v tem pogledu ne sodelujejo kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Ljubljani in Kmetijska družba, dasi je izredna zaostlost poljedelstva v naših krajih splošno znana.

V enako povprečnem stanju je danes naša živinoreja. V občinah, v katerih iz leta v leto primanjkuje v zimskem času krme, se je število živine zelo skrcilo. Pa tudi ostala grla se nahajajo v slabem prehranjevalnem stanju. Pomanjkanje živinskih napajalšč je zelo občutno, zlasti v časih suše, ki pa je skoro vsakoletni naš nemili gost. Vse to ovira vsak napredek živinoreje v prizadetih občinah. Cene živini so trajno nizke. Akcija za nabavo subvencioniranih mrjaščkov je napredovala, ker se je v pomladnem roku javilo sedem recev nasproti lansnemu enemu. V kratkem bo licenciranje bikov in je sreski kmetijski odbor v ta namen voliral več sredstev kakor lani. Občutno primanjkuje plemenskih bikov. Potrebno bi jih bilo vsaj 20. Občine bodo v ta namen volirale eno tretjino, sreski kmetijski odbor eno tretjino, za zadnjo tretjino pa upamo, da nam bo pomagala kr banska uprava. Propaganda za pospeševanje perutinarstva je pri prebivalstvu naša ugodna tla. Zaenkrat je nabavljenih več tisoč valilnih jajc selekcionirane rjave štajarske kokoši. kakor tudi kokoši in petelinov samih. Potrebno bi bilo organizirati sistematično in racionalno gojenje v vseh občinah.

O travništvu je bilo že precej pisanega in govorenega. Glede vegetacije so za sedaj v zadovoljivem stanju. Ponekod so uporabili umetna gnojila in pepel. V splošnem pa so silno izčrpani in zanemarjeni in bo potrebno mnogo napora in pouka, da se

vzbudi večje in splošno zanimanje za pravilno negovanje istih.

Ugodno vreme zadnji dve tretjini marca je omogočilo sadjarjem čiščenje sadnega drevja in moremo v tem pogledu ugotoviti nekaj napredka. Tu in tam so uporabili arborin Upamo, da bodo ti sporadični vzgledi ugodno vplivali na okolico. Banske uprava nam je dodelila 100 kg arborina, enako količino tudi metliškemu srezu. Znatnejši napredek se je pokazal kljub najtežjim časom pri nabavi sadnih dreves, kjer so sodelovale podružnice Kmetijske družbe in občine. Za pomladno sajenje je nabavljeno večje število dreves kakor lani. Potrebno bi bilo organizirati močno propagando, ker je baš v tej gospodarski panogi možno z razmeroma malimi žrtvami mnogo doseči. Zlasti potrebno bi bilo zaradi zgleda zainteresirati šolska vodstva.

Vinogradniška dela so že po večini končana. Režnjo trt so vinogradniki že opravili, sedaj vrše kop z gnojenjem. Smarnice so zopet nekaj izkrcili, v nekaterih krajih metliškega sresa pa so jo na novo posadili. Rezultati nas torej ne morejo zadovoljiti, ker je tozadevna akcija zaradi izčrpanih sredstev kr. banske uprave v popolnem zastoji. Drašička trtnica razpolaga s korenjaki in ključki ameriške trtje, vendar pa o zalozah ni pravočasno obvelila vseh krajev. Potrebna so predavanja in kletarski tečaji. Ljudstvo je uku dostopno, le redki so, ki bi ga hoteli vzgajati.

O izredno resnem položaju našega gospodarstva smo nedavno pisali. Potrebna bo energična akcija v tem pogledu, kakor tudi svet ljudem o racionalnem gojenju gozdov in njihovem ogromnem pomenu in vplivu. Edino, kar bi nas smelo zadovoljiti je kmetijska prošveta. Še lani in že letos je bilo prirejeno precej strokovnih tečajev; naj omenimo le važnejše: v Podzemlju, Streklejcu, Adlešičih, Semču in Cromlju. Še letos jih bodo bržkone dobili tudi Planina, Vinica in še neke občine. Tudi člani ljubljanske zadruge »Belokrajinska klet« so imeli lani več poučnih predavanj, katerih se je ljudstvo vedno zelo rado in s hvaležnostjo udeleževalo. Vpliv kmetijske pospeševalne službe opazamo zlasti pri številu članstva podružnic KD, ki je precej porastlo. Tudi na učiteljskih zborovanjih so sedaj predavanja sreskih kmetijskih referentov redna in bodo ti medsebojni stiki med njimi in učiteljstvom lahko mnogo koristili napredku našega gospodarstva.

Članstvo ASK Primorja. Izredni občni zbor kluba, ki je bil pomotoma objavljen za četrtek, 28. t. m., se vrš v četrtek 4. maja ob 20. v zeleni dvorani Uniona z dnevnim redom: čtenje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo eksekutivne, poročilo sanacijskega odbora, predlogi za spremembo pravil in pravilnikov, volitev odborov, skrajnosti. — (Eksekutiva.) Danes ob 20. v Delavski zbornici pri g. Stranku sestanek zaseda redigiranja pravil. Vabljene gg. Stanek, Buljović, Nedeljković, Sancen, Danilo in Cek. V ponedeljek, 1. maja, ob 20.30 v posebni sobi restavracije Slamič važna seja. Vabljene gg. ravni, Časovič, inž. Debelak, Jugovec, Kralj, Stanek, ravni, Setina, za stopniški samost, odbora gg. dr. Bira in dr. Dougan in načelniki vseh sekcij. Poziva se članstvo in simpatizerji, da se udeležijo pohoda v Zagreb polnočevno.

SK Korotan (Kranj) : SK Korotan (Ljubljana) 5 : 0 (2 : 0). Domačini so bili gozdom daleko nečudni in so se zelo uspešno poskuševali igre po krilih. Vidno premoh so kazali celo v prvem polčasu, ko so zaradi blesure srednjega krilca igrali samo z 10 močmi. Igra ni bila na posebi višini in smo goste videli v Kranju že boljše igrati. So zelo izenačeno in dobro vgrano moštvo, toda nekoliko preostri. Kranjski Korotan bo v nedeljo odigral zadnjo prijateljsko tekmo pred odločilnim prvenstvom.

Nogomet v Laskem. Dne 23. t. m. sta odigrala SK Laško in SK Sava iz Sevnice prijateljsko tekmo na igrišču v Laskem. Tekma je končala v prid SK Laško z 2 : 0. V nedeljo 30. t. m. pa se bo igral SK Laško s SK Krško na igrišču v Krškem.

SK Amater : SK Primorje. V nedeljo 30. t. m. ob 10. dopoldne na igrišču Amaterja pokaže ponovno rezervno moštvo liginoga slovenskega zastopnika svojo ekshibicijsko igro, kar bo sigurno privabilo prijatelje nogometa na igrišče. Popoldne ob 15.30 pa igra rezervno moštvo Amaterja prijateljsko nogometno tekmo s Slogo v Zagorju na igrišču SK Sloge, kakor opozarjamo vse sportno občinstvo v Zagorju.

Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo ob 14.30 bo na igrišču pri »Skalni kleti« prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Atletiki. Sodiš bo g. Odba. Tekma bo gotovo zanimiva in fair, kar lahko sklepamo iz letošnjih iger obeh moštev.

Službeno izdobra za delegiranje sodnikov pri MO LNP v Trbovljah za prijateljske tekme in predtekmice k prvenstven-

nim tekmam za nedeljo 30. aprila: za predtekmo Trbovlje : Zagorje v Trbovljah na igrišču Trbovlja ob 14.30 se izjemoma delegira g. Zam, za prijateljsko tekmo Amater : Primorje ob 10. na igrišču Amaterja g. Lunder Dušan, za prijateljsko tekmo Retje : Ljilja ob 10. na igrišču SK Trbovlja g. Božič Adalbert, za prijateljsko tekmo Amater : Sloja v Zagorju na igrišču Sloge ob 16. g. Reimajer Mirko, za Sroboda : Doberna na igrišču Zagorja ob 10. g. Marini (rez. Božič).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 16.30 naprej obvezen trening za Sterc, Svetic, Hasl, Zemljak, Sočan, Slamič, Pišak I., Bončič, Slamberger, Jug I., Franci, Ušč. Ostali igralci prve skupine treninga v petek.

2SK Hermes (nogometna sekcija). — Danes strogo obvezen trening vseh igralcev ob 16. Ob 17. igramo s Triglavom.

Kolefarska sekcija 2SK Hermesa poziva svoje dirkače, da oddajo lanske sevezne legitimacije s prilogo 6 Din oskrbniku igrišča Hermesa g. Mertencu, kakor dobe nove. Dirkači pa, ki legitimacij še niso imeli, naj svoje podatke s prilogo 11 Din in sliko oddajo istotam, da tako iste dobe. — Kakor je bilo na zadnji podsevezni seji sklenjeno, se bo v letošnji dirkalni sezoni strogo kontroliralo, ali so udeležniki dirk pravilno verificirani ali ne.

VRTNE
SONČNIKE

izdeluje

B. FETTMANN
Zagreb, Masarykova 9

Zahtevajte brezplačni cenik!

157

Cenjenemu občinstvu sporočam, da sem vzela v zakup

HOTEL „PLESNIK“

v Logarski dolini

ter ga otvorim v nedeljo, dne 30. aprila. Svojim cenjenim gostom bom postregla s prvovrstno hrano in izborno kapljico. Priporočam se za obilen obisk

VERA KENDA.

5251

„Svoji lepi polti...pravi lepa Foxova igralka Irena Ware

se imam zahvaliti za veliki uspeh“

Te odlike dovršene lepote se dosežajo naglo in sigurno in redno nego Porenal Cold creme, ki se uporablja preko noči ali, ako je obraz preveč suh.

Sigurna zaščita pred sončnimi pegami in ostalimi kvarnimi vplivi vremena je suha Porenal creme, ki se uporablja preko dneva; ona služi obenem kot najboljša podloga za zamčeno neškodljivemu in finemu Porenal pudru, ki se dobiva v 12 prekrasnih barvah.

Porenal creme (Cold ali suha) po 18.— Din ter Porenal puder po 24.— Din se dobiva povsod all ga pošlje po pošti Nobilno-parfumerija, Zagreb, Ilca 34, Jelačićev trg 15.

Spolna slabost, izmučenost, nespečnost, utrujenost, nervoznost

so posledica preranega staranja. Organizem boste osvežili in mladost ter zdravje sem vam vrnete z uporabo APARATA PELITHE z RADIOM! Prve svetovne kapacitete so se zelo ugodno izjavile o PELITHE. Zdravljenje brez bolečin. Aparat deluje, medtem ko vi spitate. PELITHE je odobren z odlokom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, števil. 9141 od 28. V. 1932. Za diskretne informacije in prospekte se obrnite na »PELITHE«, Ljubljana, poštni predal št. 139. 5045

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš naj vse ljubljani soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Viljem de Costa

trgovski sotrudnik

dne 26. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili sv. vere mirno preminil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 28. t. m., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Klunova cesta št. 14, Moste, na pokopališče k Sv. Krizu.

Ljubljana—Moste, dne 26. aprila 1933.

KATI de COSTA roj. VEHAR, soproga; VILI, sin, in ostalo sorodstvo.

5272

NATIONAL kontrolne blagajne

Tvorniško zastopstvo za dravsko banovino:
LEON TAVČAR, Ljubljana, Streliška 22
prodaja novih kakor tudi tvorniškega popolnoma repariranih rabljenih kontrolnih blagajn. Ugodni plačilni pogoji. Eventualno tudi za hranilne knjižice. 5264

POZOR, FRIZERJI!

Potrebno predizobrazbo za pomočniške in mojstrske izpite v damsko-frizerski stroki: barvanje las, lasničarstvo in drugo vam nudijo oblastno dovoljeni strokovni tečaji v Mariboru pri

M. FETTICH - FRANKHEIM

Prijave vsak čas. Za pism. pojasnila je priložiti znamke za odgovor.

Trgovci — pozor!

Podpisana tovarna si dovoljuje Vas vlijudno obvestiti, da je stavila v promet nove priljive kakovosti novosadsko Frankovo cikorijo, ki je zajamčeno 100% čista, brez vsakih primest, izdatna, okusna in tečna. Pred nakupom in sklepom večjih naročil zahtevajte naš cenik in obisk našega zastopnika, ker smo v stanju nuditi Vam cikorijo in kavine surogate nenadkriljive kakovosti po najnižji ceni. Obenem Vas obveščamo, da smo predali glavno zastopstvo za dravsko banovino g. Vitomiru Dolinsku v Celju, palača Pokojniškega zavoda. Priporočamo se: Tovarna hrani

FRANK & DRUGOVI, Novi Sad.

5268

